گەشتی ئامەزرۆیان

کۆمەڵێك چیرۆك و ئامۆژگارییە
هانی مرۆڤ دەدات بۆ دامەزراوی لە سەر دین

نووسینی
د. محمد العریفي

وەرگێڕانی
عبدالمجید عبدالحمید
(کفری)

پێداچوونەوەی
م. صلاح الدین عبدالکریم
(چەمچەماڵ)

چاپی دووەم ١٤٣٠ك/ ٢٠٠٩ ز

گەشتی تامەزرۆیان

کۆمەڵێک چیرۆک و ئامۆژگارییە هانی مرۆڤ دەدات بۆ
دامەزراوی لەسەر دین

نووسینی

د. محمد العریفي

وەرگێڕانی

(باوکی یوسف)

م. عبدالمجید عبدالحمید / کفری

پێداچوونەوەی

م. صلاح الدین عبدالکریم / چمچمال

چاپی دووەم

١٤٣٠ک /٢٠٠٩ز

پێناسەی پەرتووك

ناوی کتێب: **گەشتی تامەزرۆیان** .

ناوی نووسەر: د. محمد العريفي.

ناوی وەرگێڕ: (باوكی يوسف) م. عبدالمجيد عبدالحميد (٠٧٧٠١٩٩٢٣٩٢).

پێداچوونەوەی: م. صلاح الدين عبد الكريم .

ژمارەی سپاردن: ژمـارە (١٦٩٥) پـێ دراوە لـە لايـەن وەزارەتـی رۆشـنبيری حكومـەتی هەرێمی كوردستانەوە .

نۆرە و ساڵی چاپ: دووەم ــ (١٤٣٠ ك / ٢٠٠٩ز).

بنكەی بڵاوكردنەوە : كتێبخانەی سيما / چەمچەماڵ (٠٧٧٠١٢٣٦٠٨٩).

كتێبخانەی سوننە/ سلێمانی.

كتێبخانەی زانست/ كەلار

چاپخانە : سيڤا / سلێمانی .

گەشتی ئامەزرۆیان

سوپاس و ستایش بۆ ئەو کەسەی رێگای بۆ بەندەکانی بەرەو رەزامەندی خۆی سووك و ئاسان کردووە ... وە هیدایەتی بۆیان روون کردووەتەوە و پێغەمبەری خوای ﷺ کردووەتە بەڵگە بە سەریانەوەو خۆی رازی بووە ببێتە پەروەردگاری ئەوان و ئیسلام بە دینی ئەوان و محمد ﷺ بە پێغەمبەری ئەوان.. سوپاس و ستایشی ئەو دەکەم .... سوپاس و ستایشی کەسێك کە هیچ پەروەردگارێکی تر جگە لەو نییە .. وە سوپاسی دەکەم بۆ ئەو هەموو چاکەو بەخششە .. وە شایەتی دەدەم حەلاڵ ئەوەیە ئەو حەلاڵی کردووەو حەرامیش ئەوەیە ئەو حەرامی کردووەو ئاینیش ئەوەیە ئەو دایناوەو دایرێژاوە .. وە شایەتی دەدەم هیچ خودایەك جگە لە (الله) نییە و تەنها و بێ هاوەڵە .. پادشای راستی و ئاشکرایە .. فەرمان دەکات و نەهی دەکات .. وە ئەوەی ویستی لێ بێت ئەنجامی دەدات .. وە شایەتی دەدەم کە (محمد) ﷺ بەندەو هەڵبژێردراوی ئەوەو پێغەمبەری رازیکراوە .. هیچ وتەیەك لە خواستی خۆیەوە ناکات ... خوای گەورە رەوانەی کرد لەسەردەم وماوەیەکدا کە پێغەمبەران نەمابوون بە هۆی ئەوەوە خەڵکی بۆ روناکترین رێگا نیشان دا .. بە پەیامەکەی زەوی رووناك بووەوە لە پاش تاریکی و دڵەکانی پەیوەست کرد بە یەکەوە لە پاش جودا بوون و جیاوازیان ... سەڵات و سەلامی خوای لەسەر بێت بە ئەندازەی ئەوەی بەندە لە خواترسەکان یادیان کردووە، وە سەڵات و سەلامی خوای لەسەر بێت بە قەد ئەوەی شەوگار و رۆژگار دێن و دەچن.

لە پێشەکیدا ....

ئەمە گەشتێکە لەگەڵ ئامەزرۆیەکدا .. بەڵێ ئامەزرۆ بۆ چوونە ناو بەهەشت.. وە بینینی خوای زەوی و ئاسمانەکان .. ئەمە باسێکە دەربارەی ئامەزرۆیان .. ئەوانەی دینەکەی خۆیان بە گەورە دەزانن ... ئەوانەی کە شەهەواتو ئارەزوو رووبەڕوویان دەبێتەوەو ئام و چێژەکان دەوریان دەگرێت .. کەچی رووی لێ ناکەن، ئەوان چیا بەرزو بڵندەکانن .. پاڵەوانە دامەزراوەکانن .. پەیمانیان بە خوای خۆیان داوە کە ئارام بگرن، ئەوان وتیان: پەروەردگارمان (الله) یە و پاشان دامەزراو بوون و لەسەر ئەو ڕێگەیە بەردەوام بوون .. دەبینن خەڵکی لەسەر ڕێگای بەردەوام بوون دەگەڕێنەوە.. کەچی ئەوان لەسەر گوێڕایەڵی دامەزراون... گەورەترین شت لە خوای خۆیان نزیکیان بکاتەوە دامەزراو بوونیانە لەسەر دینەکەیان .. وە پەلە دەکەن لە تەوبە کردن لە پاش تاوانێك ئەگەر ئەنجامی بدەن.. ئەوانە کۆمەڵێکن ئەگەر تاوان بکەن ئەوا داوای لێخۆشبوون دەکەن .. وە ئەگەر ناوی خوا بهێننە یادیان ئەوا یادی خوا دەکەن .. وە ئەگەر بە سزای خوا بیانترسێنن ئەوا دڵیان رادەچەڵەکێ .. وازیان هێناوە لە ئام و چێژی لای پادشا و سوڵتانەکان .. وە لە دەسەڵاتو پلەو پایە .. تەنها لە پێناوی ئەوەی لە ئاگر رزگاریان بێت و رەزامەندی پەروەردگاریان دەست بکەوێت..

﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (١٧) أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ (١٨) أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ(١٩)﴾
[سورة السجدة].

واتە: جا هیچ کەس لەو بەختەوەرانە نازانێت چی بۆ هەڵگیراوە و شاراوەتەوە لە نازو نیعمەتی جۆراو جۆر لای پەروەردگاری، کە چاوان پێی گەش دەبنەوەو بە دیتنی شاد دەبن، لە پاداشتی کار و کردەوەی چاك و پاکیاندا کە ئەنجامیان دەدا * ئایا ئەو کەسەی ئیماندار بوو بێت وەك ئەو کەسەیە کە تاوانبار بوو بێت؟ وەك یەك نین .. * بەڵکو ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، شوێنیان باخچەکانی بەهەشتە (کە بۆ هەمیشە جێگەی حەوانەوە و حەسانەوەیانە) ، هەر لەوێ دادەبەزن، لە پاداشتی کارو کردەوەیەك کە دەیانکرد)[1].

ئەوانەش مرۆڤن وەکو مرۆڤەکانی تر، وازیان لە تام و چێژەکان نەهێناوە لەبەر ئەوەی لێی بێزارن .. یان ناتوانن ئەنجامی بدەن بەڵکو ئەوانیش حەز و ئارەزوویان هەیە .. بەڵام کۆتیان کردووە بە کۆتی بە هێزی شکۆدار لە پەروەردگاری خۆیان دەترسن، لە سزای ڕۆژێکی مەزن .. پەیمانیان بە خوای خۆیان داوە کاتێ کە پێی فەرموون:

(١) تەفسیر کردنی هەموو ئایەتەکانی ناو ئەم نامیلکەیە لە تەفسیری ئاسان موە وەرمگرتووە لە نوسینی ڕێزدار بورهان محمد أمین.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ(١٠٢)﴾ [سورة آل عمران].

واتە: ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، لە خوا بترسن و پارێزکاربن بە شێوەیەکی وا کە شایستەی ئەو زاتەیەو هەمیشە پابەندو دامەزراو بن لەسەر ئیسلامەتی، بۆ ئەوەی هەر کاتێك مردن بە ئیمان و ئیسلامەتی نەبێت نەمرن.

بۆیە دامەزراو بوون لەسەر دینەکەیان ... تاکو بە موسڵمانی مردن .. شەیتان سەر نەکەوت لە راپێچکردنیان بەرەو مەی و مەیخانەکان .. یان تێکەڵ بوونی خراپەکاران .. یان کۆچ کردن بۆ وڵاتی بێ باوەڕان .. خەڵکی دەکەونە نێو حەرامەوە کەچی ئەوان دامەزراون لەسەر ئیسلام، سەیرە .. چەندە ئەوان زیرەکن؟؟!! وە سووربوونیان لەسەر دینەکەیان چەندە بە هێزە؟! چەندە دامەزراون؟! هەموان خۆزگە دەخوازن کە ژیانی ئەوان بەسەر ببەن ئەگەر لە دونیایشدا خۆزگەیان پێ نەبەن ئەوا لە دوا رۆژدا خۆزگەیان پێ دەبەن .. وە هەر کەسێ خۆی بەوان بچوێنێ و داوای هیدایەتێك بکات کە خوای گەورە لێی رازی بێت و خۆشگوزەرانییەکی هەمیشەیی بە دەست بهێنێ .. ئەوا نابێت لەسەر جێگەکەی خۆی دانیشێت.. وە چاوەڕوان بێت لە ئاسمانەوە هیدایەتی بۆ دابەزێ.. یان ەگەڵ ئاودا بیخولتەوە .. نەخێر بەڵکو دەبێت هەوڵ بدات بۆ بە دەست ێنانی .. وە بگەڕێت بۆ رێگاکانی و شوێنکەوتنی .. چونکە ئەگەر یەکێك اوای ئافرەتێکی جوان بکات ئەوا لە مارەیی ناترسێت ..!!

(ئیمامی مسلم) ڕیوایەتی کردووە کە پێغەمبەری خوا ﷺ لە فەرموودەیەکی قودسیدا فەرموویەتی:

(یا عبادي كلكم ضال إلا من هديته فاستهدوني أهدكم)[٢].

واتە: ئەی بەندەکانم هەمووتان گومڕان تەنها ئەوانە نەبن کە من ڕێنموویم کردوون، کەوابوو داوای ڕێنموویم لێ بکەن تاکو ڕێنموویتان بکەم.

فەرمانی کردووە بە داواکردنی و ڕێگا گرتنی تاکو بە دەستی بهێنێ ...

پاڵەوان

گەنجێك لە سەرەتای تەمەنیدایە .. لەماڵێکی دەوڵەمەندو پڕ سەروەریدا گەورە بووە .. ژیان و جێگایەکی خۆش .. لەنێو کەس و کاریدا ڕێزدار بوو.. لە وڵاتی خۆیدا شکۆدار بوو .. پێشەنگی هاوەڵانی بوو .. بێ وێنەی سەردەمی خۆی بوو .. تەماشای (سەلمانی فارسی) بکە ﷺ .. ئەو کەسێکی ئاگرپەرست بوو .. ئاگری دەپەرست .. باوکی گەورەی کەس و کارەکەی بوو .. کوڕەکەی خۆی زۆر خۆشدەویست .. لە تەنیشت ئاگرەکە و لە ماڵی خۆیدا بەندی کردبوو .. هێندە لەگەڵ ئاگردا بوو، بۆیە لە ئاگر پەرستیدا لێهاتوو بوو .. تاکو پلەی گەیشتە ئەوەی کە ئەو ئاگرەکانی دادەگیرساند، باوکی باخچەیەکی گەورەی هەبوو .. هەموو ڕۆژێ سەردانی دەکرد .. ڕۆژێك باوکی لەماڵەوە بەهۆی هەندێ کارەوە خەریك بوو .. بۆیە

---

(٢) (رواه مسلم، وانظر: صحيح الترغيب والترهيب: ١٦٢٥، وصحيح الجامع الصغير: ٤٣٤٥).

بە (سەلمان) ی ﷺ ووت: برۆ بۆ باخچەکەو هەندێ کار هەیە ئەنجامی بدە.. (سەلمان ﷺ خۆشحاڵ بوو، لە بەندیەکەی دەرچوو .. ڕووی کردە باخچەکە، لەڕێگادا چاوی بە (کەنیسە)یەك کەوت .. گوێبیستی نوێژەکەیان بوو .. چووە ژوورەوە تەماشای کرد بۆ ئەوەی بزانێت ئەوان چی دەکەن، سەرسام بوو لە جوانی نوێژەکەیان... نوێژەکەی ئەوانی چووە دڵەوەو حەزی کرد شوێنی ئەوان بکەوێت .. لەدڵی خۆیدا فەرمووی: ئەم دینە لە دینەکەی ئێمە باشترە .. پرسیاری دینەکەی ئەوانی کرد .. وتیان: بنەمای ئەم دینە لە (شام) ە ..وە زاناترین کەس دەربارەی ئەم دینە لەوێیە .. لەوێ مایەوە تاکو ڕۆژئاوا بوو .. کاتێ گەڕایەوە باوکی وتی : کوڕم لەکوێ بوویت؟ فەرمووی: بە تەنیشت کۆمەڵێکدا تێپەڕیم لە (کەنیسە)یەکدا نوێژیان دەکرد.. سەرسامی چۆنێتی نوێژکردنەکەیان بووم و چووە دڵمەوە.. وە بینیم کە دینەکەی ئەوان لەدینەکەی ئێمە باشترە .. باوکی ترسا ..

ووتی: کوڕم دینەکەی تۆو باوك و باپیرت لە دینەکەی ئەوان باشترە .. فەرمووی: نەخێر .. سوێند بەخوا .. بەڵکو دینەکەی ئەوان لە دینەکەی خۆمان باشترە .. باوکی ترسا لەوەی لە دینی (مەجوسی) هەڵگەڕێتەوە .. بۆیە کۆت و زنجیری لە پێ کردو لەماڵەوە بەندی کرد .. کاتێ کە (سەلمان) ﷺ ئەوەی بینی .. کەسێکی نارد بۆلای گەورەکەیان و پێی فەرموو: (من ڕازی بووم بە دینەکەتان و حەز دەکەم بێمە نێو دینەکەتانەوە .. ئەگەر هەرکەسێك لە (شام) ەوە هات لە گاورەکان، ئەوا ئاگادارم بکەنەوە)

ماوەیەکی کەمی بەسەردا چوو .. چەند کەسێك لە (شام)ەوە هاتن .. چەند بازرگانێکی گاور .. ناردیان بە شوێنی (سەلمان) دا ﷺ و ئاگاداریان کردەوە .. بە نێردراوەکەی فەرموو: (ئەگەر بازرگانەکان لە کارەکەی خۆیان بوونەوەو ویستیان بگەڕێنەوە ئەوا ئاگادارم بکەنەوە) کاتێ بازرگانەکان لە کارەکەیان بوونەوە ناردیان بە شوێنیدلو جێگابەکیان دەست نیشان کرد بۆ بەیەك گەیشتنیان .. هەوڵیدا تاکو کۆت و زنجیرەکەی لەپێی خۆی کردەوە .. پاشان چوو بۆلایان و پێکەوە دەرچوون بۆ (شام) .. کە گەیشتنە (شام) پرسیاری کرد زاناترین کەس لەم دینەدا کێیە؟ ووتیان: ئەو قەشەیەیە کە لە (کەنیسە)کەدایە .. ڕووی کردە (کەنیسە)کە .. باسەکەی خۆی بۆ قەشەکە کرد .. پاشان فەرمووی: من حەزم لەم دینەیەو پێم خۆشە لەگەڵتدا بم .. خزمەتت بکەم .. نوێژت لەگەڵدا بکەم .. لە تۆوە فێربم .. قەشەکە ووتی: لەگەڵمدابە .. (سەلمان)ﷺ لە (کەنیسە)کە لەگەڵ ئەودا مایەوە، (سەلمان)ﷺ لەو ماوەیەدا سوور بوو لەسەر چاکە کردن .. سوور بوو لەسەر نوێژەکانی و خواپەرستی .. بەڵام قەشەکە کەسێکی خراپ بوو لەسەر دینەکەی .. خەڵکی هان دەدا بۆ ماڵ بەخشین و فەرمانی پێ دەکردن .. کەچی کاتێ پارەیان کۆدەکردەوە .. بۆ خۆی دەیشاردەوە و بە هەژارانی نەدەدا.. بۆیە (سەلمان)ﷺ زۆر ڕقی لێبوو، بەڵام نەیدەتوانی هیچ کەسێك ئاگادار بکاتەوە .. چونکە قەشەکە لەناو خەڵکیدا ڕێزدارەو ئەمیش کەسێکی نامۆیە و تازە چووەتە سەر دینەکەیان .. پاش ماوەیەك قەشەکە مرد .. خەڵکەکە زۆر غەمبار بوون .. کۆبوونەوە بە مەبەستی ئەوەی بینێژن

.. کاتێ (سەلمان)ﷺ غەمباری ئەوانی بینی فەرمووی: ئەم قەشەیە کەسێکی خراپ بوو .. فەرمانی پێ دەکردن بە ماڵ بەخشین و مانی ئێوەی دەدا کەچی کاتێ پارەتان بۆی بهێنایە ئەوا بۆ خۆی کۆی دەکردەوەو هیچی بە هەژاران نەدەدا ..وتیان: بەڵگەت چییە لەسەر ئەو قسانە؟ فەرمووی: من جێگای گەنجینەکەتان پێ دەڵێم .. لەگەڵیاندا ڕۆیشت تاکو جێگای پارەکەی دەست نیشان کرد .. جێگەکەیان هەڵکەندو حەوت کوپەیان دەرهێنا .. کە هەمووی پڕ بوو لە زێڕ و زیو .. ووتیان: سوێند بەخوا دەبێ ئەم کابرایە نەنێژین .. پاشان لەسەر دارێك لە خاچیانداو بەرد بارانیان کرد.. پاشان کابرایەکی تریان هێناو لەجێگای ئەویان دانا لە (کەنیسە)کە... (سەلمان) فەرمووی: هیچ کەسێکم نەبینیوە نوێژەکانی بەو شێوەیە بەجوانی ئەنجام بدات .. لەکابرای پێشوو باشتر بوو.. زۆر ئامەزرۆی ڕۆژی دوایی بوو .. هیچ دڵی بە دونیا خۆش نەبوو .. بە ڕۆژو بە شەو هەوڵیدەدا .. بۆیە ئەوم زۆر خۆشدەویست .. خۆشەویستییەك کە نازانم هیچ شتێکم لەپێش ئەو بەو شێوەیە خۆش ویستبێ .. (سەلمان)ﷺ بەردەوام لەخزمەتی ئەودا بوو .. تاکو تەمەنی گەورە بوو، مردنی نزیك بووەوە .. زۆر غەمبار بوو بە جیابوونەوەی لەوە ترسا لەسەر دینەکەی بەردەوام نەبێت .. پێی فەرموو: ئەی فلان .. دەبینی فەرمانی خوا لە تۆ نزیك بووەتەوە بەچی کەسێك ئامۆژگاریم دەکەی؟ فەرمووی: کوڕم سوێند بەخوا هیچ کەسێك نابینم لەسەر ئەم دینە مابێت کە من لەسەری بووم .. خەڵکی بە هیلاکەتدا چوون و دینیان گۆڕاوەو وازیان لە زۆر شت هێناوە..

تەنها کەسێك نەبێت لە شاری (موصل) ە، ئەویش ناوی فلانە تەنها ئەو لەسەر ئەو دینەیە کە من لە سەری بووم بۆیە بڕۆ بۆ لای ئەو .. کاتێ پیاوە خواناسەکە مرد .. (سەلمان) لە(شام)ەوە دەرچوو و بەرەو (عێراق) کەوتە ڕێ .. گەیشتە لای کابرا لە (موصل) لەوێ مایەوە .. تاکو ئەویش مردنی نزیك بووەوە .. ئامۆژگاری کرد بە کەسێکی تر لە (نصيبين)، جارێکی تر خۆی ئامادە کرد بۆ ئەوەی بگەڕێتەوە بۆ (شام) .. تاکو گەیشتە (نصيبين) ماوەیەکی زۆر لای ئەو کابرایە مایەوە تاکو ئەویش لەمردن نزیك بووەوەو ئامۆژگاری کرد بە کەسێکی تر لە (عەموریە) لە (شام) .. ڕۆیشت بۆ (عەموریە) لەوێ مایەوە .. وە دەستی کرد بە کارکردن تاکو چەند سەر مانگاو مەڕی پەیدا کرد .. پاشان کابرای خواناس نەخۆش کەوت و لەمردن نزیك بووەوە .. (سەلمان)ﷺ زۆر غەمبار بوو.. بەکابرای فەرموو: ئەی فلان ئامۆژگاریم دەکەی بە کێ؟ پیاوە خواناسەکە فەرمووی: ئەی (سەلمان)ﷺ .. سوێند بەخوا .. هیچ کەسێك ناناسم لەسەر ئەو دینە بێت کە ئێمە لەسەری بووین، تاکو فەرمانت پێ بکەم بە مەبەستی ئەوەی بڕۆی بۆلای واتە خەڵکی دینی خۆیان گۆڕاوە .. بەڵام دڵنیات دەکەمەوە بە دەرکەوتنی پێغەمبەرێك لەسەر دینەکەی (ئیبراهیم)ە (عليه السلام) .. لە زەوی عەرەبەکانەوە دەردەچێت.. کۆچ دەکات بۆ جێگایەك کە لەنێوان دوو زەویدایە و لە نێوانیاندا دار خورما هەیە .. چەند نیشانەیەکی هەیە و ناشاردرێتەوە ..

- ئەو دیاری وەردەگرێت و ...

- (صدقە) ناخوات و...
- لە نێو شانیدا نیشانەی پێغەمبەرایەتی هەیە ..

ئەگەر بیبینی دەیناسیتەوە .. ئەگەر دەتوانی برۆی بۆ ئەو وڵاتە، ئەوا برۆ.. پاشان کابرا مرد و ناشتیان، (سەلمان)ﷺ ماوەیەك لە (عەمورییە) مایەوە .. ئەویش چاوەڕوانی هەلێکە بڕوات بۆ زەوی پێغەمبەرایەتی .. بەو شێوەیە مایەوە .. تاکو کۆمەڵێك (بازرگان) لە هۆزی (کلب) بەلایدا تێپەڕین.. پرسیاری وڵاتی ئەوانی کرد.. لە وەڵامدا وتیان: ئەوان لە وڵاتی عەرەبن.. فەرمووی: لەگەڵ خۆتاندا دەمبەن بۆ وڵاتەکەتان .. وە مانگاو مەڕەکانم دەدەم پێتان؟ وتیان: بەڵێ .. ئەویش هەمووی پێدان .. ئەوانیش لەگەڵ خۆیاندا بردیان .. تاکو گەیشتنە دۆڵی (القری) .. تەماحی سامانەکەیان کرد.. بۆیە ستەمیان لێکردو وتیان: ئەوە بەندەی ئێمەیەو فرۆشتیانە کابرایەکی جولەکە .. (سەلمان) ﷺ نەیتوانی بەرگری لە خۆی بکات.. لای کابرای جولەکە مایەوە خزمەتی ئەوی دەکرد .. تاکو رۆژێك ئامۆزایەکی کابرای جولەکەکە لە جولەکەکانی (بني قريظة) بوو لە مەدینە.. ـات بۆلای ئامۆزاکەی و (سەلمان)یﷺ لەو کڕی .. بەرەو مەدینە بەڕێکەوتن.. کاتێ شارەکەی بینی .. دارخورماکانی بینی .. بەردەکانی بینی زانی ئەو وڵاتە وڵاتی پێغەمبەرایەتییە کە هاوڕێکەی وەسفی بۆ کردووە .. ماوەیەك لەوێ مایەوە .. چاوەڕوانی هاتن و دەرکەوتنی پێغەمبەری دەکردﷺ .. چەند ساڵێك تێپەڕی .. خوای گەورە پێغەمبەری خوای ﷺ ڕەوانە کرد .. ماوەیەك لە مەککە مایەوە.. (سەلمان)ﷺ بەهیچ شێوەیەك نازانێت ..

لەبەر ئەوەی زۆر ماندوو دەبوو لەگەڵ کابرای جولەکەدلو هەردەم لە خزمەتیدا بوو.. پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ کۆچی کرد بۆ مەدینەو لەوێ مایەوە .. کەچی (سەلمان)ﷺ هیچی دەربارەی نەبیستووە .. ڕۆژێك لەسەر دارخورمایەکی کابرای جولەکە بوو .. کاری دەکردو گەورەکەی لە خوارەوەی دارەکە دانیشتبوو .. ئامۆزایەکی کابرای جولەکە هات بۆلای ئامۆزاکەی و لە تەنیشتی ڕاوەستاو ووتی: ئەی فلان خوا (بەنی قیله) لەناو بدات (واتە: ئەوس و خەزرەج) ئەوان ئێستا لای کابرایەك کۆبوونەتەوە لە (قباء) لە شاری مەککەوە هاتووەو بە پێغەمبەری دەزانن، کاتێ (سەلمان) ﷺ ئەوەی بیست .. هەموو جەستەی دەستی بە لەرزین کردو دڵی دەستی بە فڕین کرد .. بەشێوەیەك دارەکە دەستی بە لەرزین کرد .. خەریك بوو بکەوێتە خوارەوە .. پاشان بەپەلە دابەزی.. بەشێوەیەك هاواری کرد بەسەر پیاوەکەدا: چی دەڵێی؟ ئەم هەواڵە چییە؟ گەورەکەی پەست بوو، دەستی بەرزکردەوەو بەتوندی زلەیەکی لێداو ووتی: تۆ چیتە بەسەر ئەم قسانەوە؟ بڕۆ بۆ سەر کارەکەت .. (سەلمان) ﷺ بێدەنگ بوو .. چووە سەر دارخورماکە بۆ ئەوەی کارەکەی تەواو بکات .. بەڵام دڵی لای هەواڵی پێغەمبەرایەتییە.. وە دەیەوێ دڵنیا بێت لە سیفاتی ئەم پێغەمبەرەﷺ .. ئەو وەسفانەی کە هاوڕێکەی بۆی باس کردووە ..

- دیاری وەردەگرێت..
- وە (صدقه) ناخوات ..
- وە لەنێوان هەردوو شانیدا نیشانەی پێغەمبەرایەتی هەیە ..

کە شەو هات بەسەردا .. هەموو ئەو خواردنانەی هەیبوو کۆی کردەوەو لە ماڵ دەرچوو تاکو گەیشتە خزمەتی پێغەمبەری خوا ﷺ.. کە لە (قباء) دانیشتبوو.. چووە ژوورەوە .. کۆمەڵێك لە هاوەڵانی لە دەوری دانیشتبوون، سەلمان ﷺ فەرمووی: پێم گەیشتووە کە ئێوە نامۆن و پێویستیتان بەیارمەتییە .. منیش هەندێ شتم هەبوو بۆ (صدقە) دامنابوو.. بۆیە بۆ ئێوەم هێناوە .. پاشان (سەلمان) ﷺ ئەو خواردنەی کە هێنابووی لە پێش پێغەمبەری دانا ﷺ.. پاشان لە سوچێکەوە دانیشت تەماشا دەکات بزانێ چی دەبینێ؟ .. پێغەمبەری خوا ﷺ تەماشایەکی خواردنەکەی کرد، پاشان ڕووی لە هاوەڵانی کرد و فەرمووی: ئێوە بخۆن .. کەچی خۆی دەستی بۆ هیچ نەبرد و هیچی نەخوارد.. کاتێ کە (سەلمان) ﷺ ئەوەی بینی لە دڵی خۆیدا فەرمووی: ئەمە یەکێکە لە نیشانەکان .. ئەویش نەخواردنی (صدقە) یە، ئێستا دوو نیشانەی ماوە .. پاشان گەڕایەوە بۆلای گەورەکەی .. پاش چەند ڕۆژێك .. کۆمەڵێ خواردنی تری کۆکردەوە .. پاشان ڕۆیشت بۆ خزمەتی پێغەمبەری خواو ﷺ سڵاوی لێکردو فەرمووی: من تۆم بینی (صدقە) ت نەخوارد، بەڵام ئەمەی هێناومە دیارییەو بە دیاری دەیدەم بە تۆ، چونکە تۆ کەسێکی ڕێزداری .. وە (صدقە) نییە، پاشان لەبەر دەستی پێغەمبەری خوای ﷺ دانا، ئەویش دەستی بۆ درێژ کردو دەستی بە خواردنی کردو هاوەڵانیش لەو خواردنەیان خوارد .. کاتێ (سەلمان) ﷺ ئەوەی بینی لە دڵی خۆیدا فەرمووی: ئەمەیش یەکێکی تر .. ئێستا یەك نیشانە ماوە .. ئەویش نیشانەی

پێغەمبەرایەتییە کە لەنێو شانیدایە .. بەڵام چۆن؟ چەند ڕۆژێك مایەوە .. پاشان ڕۆیشت بە شوێنی پێغەمبەری خوادا ﷺ دەگەڕا .. لە دواییدا پێغەمبەری خوای ﷺ لە (بقیع الغرقد) بینی کە شوێنی تەرمی کابرایەکی (ئەنصار)ی کەوتووە .. هات بۆ لای .. بینی پێغەمبەری خوا ﷺ لە نێو کۆمەڵێك لە هاوەڵانیدایە.. دوو کراسی لەبەردایە .. یەك لەسەر یەکن .. وەکو جل وبەرگی ئیحرام .. سڵاوی لێکرد و تەماشای پشتی دەکرد .. بەمەبەستی ئەوە سوڕایەوە ئەو نیشانەیە ببینێ کە هاوڕێکەی بۆی وەسف کردووە .. کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ سوڕانەوەکەی (سەلمان) ی ﷺ بینی زانی ئەم کابرایە دەیەوێت لە شتێك دڵنیا بێت بۆی وەسف کراوە .. بۆیە شانەکانی جوڵاندەوە و عاباکەی لەسەر شان لادا .. (سەلمان) ﷺ تەماشایەکی نیشانەکەی کرد .. یەکسەر ناسییەوە .. بۆیە خۆیدا بەسەریدا و ماچی کردوو دەستی بە گریان کرد .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: وەرە لەپێشم دانیشە، ئەویش سوڕایەوە تاکو لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ ڕوویەڕوو بوونەوە .. پێغەمبەری خوا ﷺ پرسیاری هەواڵی ئەوی کرد .. ئەویش بە جوانی باسی چیرۆکەکەی بۆ گێڕایەوە .. وە باسی ئەوەی بۆ کرد کە ئەو گەنجێك بووەو لە ژیانێکی خۆشدا دەژیا .. کەچی وازی لەسەروەری هێنا .. بەمەبەستی وەرگرتنی باوەڕو هیدایەت .. تاکو بەنێو قەشەکاندا سوڕایەوە .. خزمەتی ئەوانی دەکردو لەوانەوە فێر دەبوو .. تاکو لە کۆتاییدا لای کابرایەکی جولەکە لە شاری مەدینە جێگیربوو .. پاشان (سەلمان) ﷺ تەماشای پێغەمبەری خوایﷺ دەکردو فرمێسك بەسەر

ڕووەمەتیدا دەهاتە خوارەوە.. لە خۆشی و شادیدا .. پاشان بووە موسڵمان .. وە شایەتمانی هێنا.. پاشان ڕۆیشت بۆلای کابرای جولەکە .. بۆیە جولەکەکە کارکردنەکەی لەسەر گران کرد .. هاوەڵانی پێغەمبەری خوا ﷺ هەردەم لە خزمەتی پێغەمبەردا بوون ﷺ .. بەڵام (سەلمان) ﷜ لەبەر کۆیلایەتی نەیدەتوانی لە خزمەتیدا بێت .. تاکو جەنگی (بەدر) و (ئوحد) ی لەدەست دەرچوو .. کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ ئەوەی بینی پێی فەرموو: نوسینێك بنووسە ئەی (سەلمان)﷜ .. واتە خۆت لەگەورەکەت بکرە بە پارەیەك کە پێی دەدەی .. بۆیە (سەلمان) ﷜ داوای لە کابرای جولەکە کرد نوسینێك لەنێوانیاندا هەبێت.. کابرای جولەکە کێشەکەی لەسەر گران کردو داوای چل ئۆقیە زێڕو سێ سەد دارخورما بە بچووکی بە (فەسیلە) پیەی کۆبکاتەوە، پاشان بینێژێت .. بەمەرجێك هەمووی سەوز بێت .. کاتێ (سەلمان) ﷜ مەرجەکانی کابرای جولەکەی بە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموو، خۆشەویستیش ﷺ بە هاوەڵانی فەرموو: یارمەتی براکەتان بدەن بە دارخورما .. موسڵمانان یارمەتییاندا .. هەریەك لە موسڵمانان چوون بۆ باخچەی خۆیان و هەریەکە بە گوێرەی توانای خۆی (فەسیلە) یان هێنا .. کاتێ ئەو (فەسیلە) یانە کۆبووەوە .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ئەی (سەلمان) ﷜ بڕۆ چاڵی بۆ بکە بە مەبەستی ناشتنی، کاتێ ویستت (فەسیلە)ەکان بنێژی، ئەوا مەینێژە تاکو دێت بۆ لام و پرسم پێدەکەی .. (سەلمان) ﷜ دەستی کرد بەچاڵکردن .. هاوەڵانی هاوکارییان دەکرد .. تاکو سێ سەد چاڵیان بۆ ئامادە کرد .. پاشان هات و پێغەمبەری ﷺ

ئاگادار کردەوە .. پێغەمبەری خوا ﷺ لەگەڵیاندا دەرچوو بۆلای چاڵەکان ..وە هاوەڵانی (فەسیلە)کانیان نزیك دەکردەوەو پێغەمبەری خوا ﷺ بە دەستەکانی خۆی دەینێژا .. (سەلمان)ﷺ دەڵێت: سوێند بەو کەسەی گیانی (سەلمان) ی ﷺ بەدەستە .. تەنها یەك داری نەمرد .. کاتێ هەموو دارخورماکانی بە کابرادا .. پارەکە مایەوە.. ڕۆژێك هەندێك ئاڵتونیان هێنا بۆ پێغەمبەری خوا ﷺ لە یەکێك لە غەزاکانەوە .. ڕووی کردە هاوەڵانی و فەرمووی: فارسییەکە کوا، بۆیە بانگیان کرد .. خۆشەویستﷺ فەرمووی: ئەو ئاڵتونانە ببەو ئەوەی لە سەرت ماوە بە کابرای جولەکەی بدە، (سەلمان) یش ﷺ ئاڵتونەکەی برد.. هەموو پارەکەی بە کابرای جولەکە دایەوەو خۆی ئازاد کرد .. پاشان لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ بوو، تاکو کۆچی دوایی کرد ...
ئەمە هەواڵی (سەلمانی فارسی) یەﷺ .. ژیانی خۆشی بەجێهێشت .. وڵاتێکی بە جێهێشت کە لێی رازی بوو .. وەهەموو جۆرەکانی شەهەوتی بە جێهێشت .. وە سەفەری کرد بۆ وڵاتان و لە زەلیلی خزمەتکاریەوە ڕۆیشت بۆ بەندایەتی تەنها لە پێناوی بە دەست هێنانی هیدایەتێکی هەمیشەیی .. خوای خۆی لە ناخی خۆیدا زۆر بە گەورە زانی .. بە یادو نزیکی ئەوەوە سوکنایی دەهات و بە موناجات و خۆشەویستی ئەوەوە رایدەبوارد .. بۆیە هەموو شتێك جگە لە خوا لەبەر چاوی زۆر بچووك بوو .. چەند ڕۆژێکی کەم ماندوو بوو بەڵام لە پاش ئەوە پشوویەکی دوورو درێژ بە شوێنیدا هات .. ئەگەر باسی بەهەشتی بۆ بکرایە ئەوا نەفسی بۆی دەفڕی و تامەزرۆی دەبوو

.. ئەی چۆنە ئەگەر لە ناو بەھەشتدا رابویرێ و لە دار و درەختەکانی بخوات ... وە تەماشای خوای خۆی بکات .. ئەو کاتە توندی سزاکانی لە بیر دەچێتەوە .. وە ئەو هەموو بەلایەی لە بیر دەچێتەوە...

فللـهِ ما أبْهَـى ثَباتَهُـم لَه وقـدْ حَصَلَتْ تِلـكَ الـجَوائِزُ تُقسَمُ

دعاهُـم فلبُّـوه رِضـاً و مَـحبّةً فَلمّا دَعَوْه كانَ أقْرَبَ مِنهُـمُ

يُنـادُونَـهُ يا ربِّ يا ربِّ إنّنَـــا عبيدُكَ لا نَبغي سِواكَ وتَعلـمُ

ولوْ كانَ يُرضِي اللهُ نَحْر نُفُوسِهِم لـدانُوا بهـا طَوعـاً ولله سلّمُوا

كَمَا بَذَلُوا عِندَ الجِهادِ نحورَهـم لأعدائه حَتّى جَرى مِنهمُ الدَمُ

ولله أكبـادٌ هُنالك أُودِعَ الـــــ غَرامُ بهـا فالنّارُ فيهـا تُـضرّمُ

وللـه أنفـاسٌ يكـادُ بحَرِّهَـا يذُوبُ المُحِبُّ المستهام المتيم

وللـهِ أفضـالٌ هنـاكَ ونِـعـمـةٌ وبرٌ وإحسـانٌ وجـودٌ ومـرحـمٌ

وللـهِ كـم مِـن عَبـرةٍ مُهراقةٍ وأُخرى على آثارِهَـا لا تقـدمُ

وقد شرقت عينُ المحبِ بدمعها فينظُر من بينِ الدُمُوعِ ويسجمُ

فباللـهِ مـا عُـذرُ امْـرِئٍ هُـوَ مُؤمنٌ بهذا ولا يسْعَى لهُ ويُقدِّمُ

ولـكنّما التّوفيقُ بـالله إنّـهُ يخُصُّ به منْ شاءَ فضلاً ويُنعِمُ

واتە: چەندە جوامێرانەیە دامەزراوبوونیان

لە کاتێکدا ئەو خەلاتانەیان دەستکەوێ لە پاش دابەش کردن

خودلوەند بانگیانی کرد ئەوانیش بە رازی بوون و خۆشەویستییەوە وەلامیان دایەوە

کاتێك ئەوانیش بانگی خودایان کرد ئەویش زۆر لێیانەوە نزیك بوو

بانگی خواکەیان دەکەن ..پەروەردگارا پەروەردگارا ئێمە
بەندەی تۆین و جگە لە تۆ کەس بە خوای خۆمان نازانین و خۆتیش دەزانیت
ئەگەر بە سەربڕینی خۆیان رەزامەندی خوای تیادا بێت
ئەوا لێی نزیك دەبوونەوە بە خواستی خۆیان و ملکەچی خولکەیان دەبوون
هەروەکو چۆن لە کاتی جیهاندا گەردنی خۆیان بەخش کرد
بۆ دوژمنەکانی تاکو خوێنی لێ دەرژێت
وە خەڵکی وا هەن ئامەزرۆی هیدایەتدان دەکەن .. بەڵام لەبەر رق بوونیان لە هەندێ پیاو چاکان دەبێتە رێگرێك لە نێوانیاندا .. یان چەند هەڵوێستێك لە نێوانیاندا رووی دابێت .. بۆیە لە ناخیدا شتی هەلگرتووە بەرامبەر بەوان یان دەبینی چاکسازی و بەردەوامی خۆی پەیوەست کردووە بە کەسانێکەوە کە یارمەتی دەدەن لە دیندا .. ئەگەر حاڵی ئەوان خراپ بوو.. یان رۆژگار کەوتە نێوانیان ئەوا پشت لە دینەکەی خوا دەکات و سەرپێچی خوای گەورە دەکات .. وە ئەمەیشە حاڵی ئەو کەسانە بوو کە لە ئایینی ئیسلام هەڵگەڕانەوە .. ئەوانەی کە ئیسلام بوونی خۆیان پەیوەست کردە ژیانی پێغەمبەرەوە ﷺ تاوەکو ئەوان تێکەڵی دەبن و قسەی لە گەڵدا دەکەن و لە ناویاندایە .. ئەوا ئەوان دامەزراون لە سەر ئەم دینە .. بەڵکو شەوانە هەڵدەستان بۆ شەو نوێژ .. بە رۆژ بە رۆژوو بوون .. بەڵام کە لێیان جودا بوویەوە .. ئەوا ئەوان هەڵگەڕانەوەو گومانیان لە دینی خوا کرد و بە ئیسلام بێ باوەر بوون، تاکو ابو بکر ﷺ پێیانی فەرموو:

(من كان يعبد الله فإن الله حي لم يمت ومن كان يعبد محمدا فإن محمـــدا قـــد مات)[٣].

واته: هەر کەسێ (محمد) ی دەپەرست ئەوا (محمد) مرد ، وە هەر کەسێ خودا دەپەرستێت ئەوا خودا زیندووە و نامرێت.

بەڵێ .. خودا زیندووەو نامرێت ... نزای نزاکاران دەبیسێ ... وە تەوبەی تەوبەکاران وەردەگرێت .. هەر کەسێ پەنای پێ ببات ئەوا ئەو بەسیەتی .. وە هەر کەسێ بۆ لای هەڵبێ ئەوا زۆر لە خۆی نزیکی دەکاتەوە .. ئەگەر بەندەیەك لە خودی خۆیدا یادی بکات ئەوا ئەویش لە خودی خۆیدا یادی دەکاتەوە .. وە ئەگەر لەناو کۆمەڵێکدا یادی بکاتەوە ئەوا ئەو لەناو کۆمەڵێکی باشتردا یادی دەکاتەوە .. وە هەر کەسێ تەنها بستێك لێی نزیك ببێتەوە ئەوا ئەو باڵێك لێی نزیك دەبێتەوە، وە هەر کەسێ باڵێك لێی نزیك ببێتەوە ئەوا ئەو شاباڵێك لێی نزیك دەبێتەوە .. وە هەر کەسێ ئیمان لە دڵیدا جێگر بوو، ئەوا ئەو لە سەریەستی خوادا دامەزراو دەبێت ... هەرچەندە بەڵاکە توندتر بێت .. وە ئەگەر حەز دەکەیت با پێکەوە بۆ ئەوێ بڕۆین ...برۆ بۆ شاری مەدینەی پیرۆز .. وە تەماشایەکی پێغەمبەری ئازیز بکەﷺ .. لە گەڵ هاوەڵە بەرێزەکانیدا دانیشتووە .. باسی کەعبەی پیرۆزی بۆ دەکردن .. وە باسی فەزڵ و گەورەیی (عەمرە) و ئیحرامی بۆ دەکردن، بۆیە دڵیان لە خۆشی بینینی ئەو جێگا پیرۆزەوە دەستی بە فڕین کرد .. فەرمانی پێ کردن خۆیان ئامادە بکەن بۆ کۆچکردن بۆ ئەو

---

(٣) (رواه ابن ماجة، وصححه الألباني في: صحيح سنن ابن ماجة: ١٦٢٧).

جێگەیە.. وە ھانی دان لەو پێناوەدا پێشبرکێ بکەن .. ھەر کە ئامادە بوون وە چەکیان ھەلگرت .. پێغەمبەری خوا ﷺ لەگەڵ ھەزارو چوار سەد کەس لە ھاوەڵانی دەرچوون ... بە وتنی (لا اله الا الله) و (لبيك اللهم لبيك) ەوە .. پێشبرکێ دەکەن بۆ وڵاتی پیرۆز (بلد الأمين) کاتێ لە چیاکانی مەککە نزیک بوونەوە .. وشترەکەی پێغەمبەری خوا ﷺ (کە ناوی القصواء بوو) خۆی دا بە زەویداو چۆکی دادا، بۆیە ئەویش ھەوڵی دا بەرێی بخات کەچی ھەڵنەستا .. بۆیە خەڵکی ووتیان: (قصواء) سەرپێچی کرد .. پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ھەرگیز (قصواء) سەرپێچی نەکردووەو ئەوەیشە لە رەوشتی ئەو نییە .. بەلام ئەوەی کە رێگەی لێ گرتووە ھەر ئەو کەسەیە کە رێگای لە فیلەکانی ئەبرەھە گرت کاتێ کە لە یەمەنەوە لەگەڵ لەشکرێکدا ھاتن بە مەبەستی روخاندنی کەعبە کەچی خوای گەورە رێگەی لێ گرتن .. پاشان فەرمووی: (سوێند بەو کەسەی کە گیانی منی بە دەستە .. ھەر کاتێك داوای پلانێکم لێ بکەن کە قەدەغەکراوەکانی خوای تیادا بە مەزنی رابگیرێت ئیللا من دەیدەم پێیان ..پاشان سەرزەمشتی کرد ئەویش ھەڵسا .. پاشان رووی کرد لە مەککە تاکو لە جێگایەك نزیك بوونەوە پێیان دەگوت (حودەیبییە) و نزیکی شاری مەککە بوو .. بێ باوەڕان ئەم ھەواڵەیان بیست .. بۆیە گەورەکانیان دەرچوون بۆ ئەوەی رێگای مەککەی لێ بگرن .. کەچی ئەو رازی نەبوو وە سوور بوو لەسەر ئەوەی کە دەبێ بە مەبەستی (عەمرە) بچێتە ناو شاری مەککەوە .. بەردەوام نوێنەر دەھاتن و دەرۆیشتن لە نێوان خۆی و قورەیشەکاندا .. تاکو نوێنەرێکی قورەیشییەکان ھات بە

ناوی (سوهەیلی کوڕی عەمر) .. لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ لەسەر ئەوە ڕێککەوتن کە بگەڕێنەوە بۆ مەدینە .. وە لە ساڵی داهاتوودا (عەمرە) بکەن .. پاشان ڕێککەوتنێکیان لە نێوان خۆیاندا نوسی .. لەو ڕێککەوتنەدا (سوهەیل) چەند مەرجێکی دانا لەوانە: هەر موسڵمانێك لە شاری مەککەوە بیەوێ بڕوات بۆ شاری مەدینە دەبێ بگێڕدرێتەوە .. بەڵام ئەگەر هەر موسڵمانێك لە دینەکەی هەڵگەڕێتەوەو بیەوێ لە مەدینەوە بچێت بۆ مەککە ئەوا شتێکی ئاساییەو وەردەگیرێت .. موسڵمانان وتیان: (سبحان الله) پاك و بێگەردی بۆ خوا .. هەرکەسێ بێت بۆ لامان و موسڵمان بێت بیگەڕێنینەوە بۆ لای بێ باوەڕان؟؟! ! چۆن بیگەڕێنینەوە بۆ لای بێ باوەڕان لە کاتێکدا ئەو بە موسڵمانی هاتووە بۆ لامان .. ئەوان لە کاتێکدا لەو گفتوگۆیەدا بوون.. گەنجێك بەرەو لایان هات و لەسەر ئەو گڵە گەرمە ڕێی دەکرد .. وە کۆت وزنجیرەکانی رادەکێشا .. وە هاواری کرد و وتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ... کاتێ تەماشایان کرد بینیان (أبو جەندەل)ﷺ کە کوڕی (سوهەیلی کوڕی عەمرە) لە پێشاندا موسڵمان بوو بوو پاشان باوکی ئازاری دابوو وە بەندی کردبوو .. کاتێ دەنگی موسڵمانانی بیست .. خۆی لە بەندەکەی دەرباز کرد و بە کۆت و زنجیرەکەیەوە بەرەو لای موسڵمانان هات .. برینەکانی خوێنیان لێ دەتکا .. چاوەکانی بە خوڕ فرمێسکیان لێ دەهاتە خوارەوە .. پاشان بە جەستە ماندووەکەیەوە خۆی فڕێ دایە بەر دەستی پێغەمبەری خوا ﷺ .. وە موسڵمانان تەماشا دەکەن .. کاتێ کە (سوهەیل) ئەمەی بینی .. پەست بوو ..!! چۆن ئەم گەنجە لە بەندەکەی

دەریاز بووە .. پاشان پڕ بە دەنگ هاواری کردو وتی: ئەی (محمد) ئەمە یەکەم شتە من و تۆ لە سەری رێك دەکەوین و دەبێ بیگەڕێنیتەوە..
پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: ئێمە جارێ نوسراوەکەمان مۆر نەکردووە ..
وتی: سوێند بە خوا کەواتە لەسەر هیچ شتێك لەگەڵ تۆدا رێك ناکەوم ..
پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: لەبەر من رێگەی پێبدە ..
ئەویش وتی: رێگەی پێنادەم ..
پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمووی: بەڵێ بیکە ..
وتی: نەخێر نایکەم ..
پێغەمبەری خوا ﷺ بێدەنگ بوو ..پاشان (سوهەیل) بە پەلە بەرەو لای کوڕەکەی هەستاو بە کۆت و زنجیرەکەیەوە رایدەکێشا .. وە (أبوجەندەلیش) ﷺ بانگی موسڵمانان دەکات و هاواریان پێ دەکات .. و دەڵێت: ئەی گرۆی موسڵمانان ئایە من دەگەڕێننەوە دەستی بێ باوەڕان لە کاتێکدا من بە موسڵمانی هاتووم بۆ لاتان..؟! ئایە نابینن من لە چی ئازار و ئەشکەنجەیەکدام ..؟ بەردەوام هاواری پێیان دەکرد تاکو لە چاو بزر بوو.. وە موسڵمانان لە خەم و پەژارەدا دڵیان دەتوایەوە .. گەنجێکە لە سەرەتای تەمەنیدایە .. ئەشکەنجەکەی لەسەر زیاد دەکەن .. وە لە ژیانێکی خۆشەوە دەیگوێزنەوە بۆ بەڵایەکی سەخت و دژوار ..لە کاتێکدا ئەو کوڕی یەکێکە لە گەورە ناودارەکان .. چەندەها ساڵ بوو لە خۆشیدا دەژیا ... وە لە نێو شەهەواتدا بوو .. پاشان لە پێش چاوی موسڵمانان بە کۆت و زنجیرەکەی رایدەکێشن .. بۆ ئەوەی بیگەڕێننەوە بەندیخانە و ئاسنەکەی

.. ئەولنیش هیچ دەسەلات و توانایەکیان نییە .. پاشان (أبو جەندەل) ﷺ بە تەنها گەڕایەوە بۆ مەککە .. داوای دڵنیایی و خۆپاراستن و دامەزراوی لەسەر ئەم دینە لە پەروەردگارەکەی دەکات ..

بەلام موسڵمانان لەگەڵ پێغەمبەری خوادا ﷺ گەڕانەوە بۆ شاری مەدینە.. لە کاتێکدا زۆر دڵیان پڕ لە قینە بەرامبەر بە بێ باوەڕان .. وە خەم و پەژارە هەموویانی داگرتووە بە هۆی ئەو موسڵمانە بێ دەسەلاتانەوە کە لە مەککە ماونەتەوە .. پاشان ئازار و ئەشکەنجەی موسڵمانان لە مەککە زیادی کرد .. تاکو چیتر ئامادە نەبوون بەرگەی ئەو ستەمە بگرن .. لە سەرەتادا (أبو جندل) ﷺ و یەکێ لە هاوەلانی بە ناوی (أبو بصیر) ﷺ و موسڵمانە لاوازەکانی مەککە هەوڵیان دەدا لە کۆت و زنجیرەکەیان خۆیان دەرباز بکەن .. تاکو (أبو بصیر) ﷺ توانی خۆی رزگار بکات و لە بەندینخانە هەڵبێ .. هەر ئەو کاتە رۆیشت بۆ شاری مەدینە.. لەگەڵ خۆیدا ئامەزۆیەکی زۆری هەلگرتووە .. وە بۆ هیوایەکی پرشنگدار دەڕوانێ .. بۆ هاوڕێیەتی پێغەمبەر ﷺ و هاوەلانی ..

دەشت و چیاو بیابانەکانی دەبڕی.. لەبەر گەرمی ئەو دەشت و دەرە هەردوو پێیەکانی دەسووتا .. تاکو گەیشتە شاری مەدینە .. بەرەو مزگەوتەکە رۆیشت .. لە کاتێکدا پێغەمبەری خوا ﷺ لەگەڵ هاوەلانیدا لە مزگەوت بوو .. لە پاش ماندوو بوونێکی زۆر (أبو بصیر) ﷺ چووە ژوورەوە بۆ لایان .. کە هێشتا شوێنەواری ماندوو بوون بە روویەوە دیارە.. هەموو پرچی تێك چووە و تۆزاوی بووە .. هێشتا پشووی نەدابوو بینی دوو

کەس لە بێ باوەڕانی قورەیش هاتنە ژوورەوە بۆ مزگەوت .. کاتێ (ابو بصیر) ﷺ ئەوانی بینی .. ترساو شڵەژا .. وە وێنەی کاتی ئازاردانی کەوتەوە یاد .. ئەو دوو کابرایە هاواریان کرد: ئەی محمد .. بیگەڕێنەوە بۆمان .. چونکە ئەوە پەیمانێکە لەنێوان ئێمەو ئێوەدا .. پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ ئەو پەیمانەی نێوانیانی کەوتە یاد کە هەر کەسێ لە مەککەوە بێت بۆ مەدینە دەبێ بگێڕدرێتەوە .. پاشان داوای لە (ابو بصیر) کرد کە شاری مەدینە بەجێ بهێڵێ .. بۆیە ئەوانیش دەرچوون و (ابو بصیر) یان لەگەڵدایە .. کاتێ لە مەدینە دەرچوون .. دابەزین بە مەبەستی ئەوەی هەندێ خواردن بخۆن .. یەکێکیان لە نزیك (أبو بصیر) ﷺ دانیشت .. وە ئەوی تر لە چاو بزر بوو بە مەبەستی سەرئاو کردن .. ئەوەی کە لە تەنیشت (أبو بصیر) ﷺ دانیشتبوو شمشێرەکەی دەرهێنا .. بە گاڵتەیەکەوە دەیلەراندەوە .. بە گاڵتەیەکەوە بە (أبو بصیر)ی ﷺ ووت: دەبێ بەم شمشێرە بە شەو و بەڕۆژ لە (ئەوس و خەزرەج) بدەم .. (أبو بصیر) ﷺ ووتی: بەڵێ سوێند بە خوا من ئەو شمشێرەی تۆ دەبینم زۆر باشە ئەی فلان، وتی: بەڵێ .. سوێند بە خوا ئەوە شمشێرێکی زۆر باشە .. من چەند جارێك تاقیم کردووەتەوە ..

(ابو بصیر) ﷺ ووتی: کوا بیدە پێم با تەماشایەکی بکەم .. ئەویش شمشێرەکەی پێدا .. هەرکە شمشێرەکە لە دەستی جێگر بوو .. بە بێ دواکەوتن بەرزی کردەوەو بە توندی لەسەری داو سەری بڕی .. کاتێك کابرای تر گەڕایەوە لەسەر ئاوەکەی .. بینی کە جەستەی هاوڕێکەی پارچە

پارچە کراوە .... زۆر ترسا .. یەکسەر هەڵات و تاکو گەیشتە مەدینە .. بە پەلە خۆی گەیاندە مزگەوت .. کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ ئەوی بەو ترسەوە بینی .. ووتی: ئەم کابرایە شتێکی ترسناکی بینیوە .. کاتێ لەبەر دەستی پێغەمبەری خوادا ﷺ راوەستا .. لە ترساندا پڕ بە دەم هاواری کردو ووتی: هاورێکەم کوژرا سوێند بە خوا منیش دەکوژرێم .. پاش کەمێك (أبو بصیر) ﷺ هاتە ژوورەوە .. هەردوو چاوی تیشك دەداتەوە .. وە شمشێرەکە بە دەستییەوەیەو خوێنی لێ دەتکێ .. وتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ خوای گەورە پەیمانەکەی پاراستیت تۆ منت گێرانەوە بۆ ئەوان و پاشان خوای گەورە منی رزگار کرد ... بۆیە لای خۆتان وەرم بگرن ..

ووتی: نەخێر ...

(أبو بصیر) ﷺ هاواری کردو ووتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ چەند پیاوێکم بدەرێ شاری (مەککە)ت بۆ رزگار دەکەم .. پێغەمبەری خوا ﷺ رووی لە هاوەڵانی کرد وفەرمووی: هاوار بۆ دایکی جەنگی هەڵگیرساند، ئەگەر چەند پیاوێکی لەگەڵدا بوایە[٤]..

پاشان پەیمانەکەی نێوان خۆی و قورەیشی کەوتە یاد بۆیە فەرمانی کردە (أبو بصیر) ﷺ کە لە شاری مەدینە بڕۆ دەرەوە.. (أبو بصیر) ﷺ ئەو فەرمانەی بیست بە بێ دواکەتن جێبەجێی کرد .. بەڵێ .. لە ناخی خۆیدا هیچ رقێکی بەرامبەر ئەم دینە هەڵنەگرت .. وە موسڵمانانی نەکردە دوژمنی خۆی .. چونکە ئەو تکای هەیە کە خوای گەورە لێی خۆش بێت .. و

(٤) (رواه أبو داود، وصححه الشيخ الألباني في: صحيح سنن أبي داود: ٢٧٦٥).

پاداشتی بداتەوە .. ئەو پەروەردگارەی کە ئەم لەپێناویدا کەس و کاری خۆی جێ هێشتووەو وازی لە منداڵەکانی هێنارەو خۆی ماندوو کردووەو ئازاری جەستەی خۆی دلوە ..(أبو بصیر) ﷺ لە شاری مەدینە دەرچوو... سەرسام بوو نەیدەزانی بۆ کوێ بڕوات ..؟؟!! لە مەککە سزاو کۆت و زنجیر هەیە .. وە لە مەدینە پەیمان و بەڵێننامە .. پاشان ڕۆیشت بۆ (سیف البحر) کە دەکەوێتە باکوری (جدە) لەوێ دابەزی، لە بیابانێکی وشکدا .. هیچ کەسێك هاوەڵو هاودەمی نییە ... موسڵمانانی مەککە ئەم هەواڵەیان بیست .. زانیان دەرگایەکەو لەوان کراوەتەوە .. چونکە موسڵمانان لە مەدینە ئەوان وەرناگرن ... وە بێباوەڕانیش لە مەککە ئازاریان دەدەن .. بۆیە (ابو جندل) ﷺ خۆی لە کۆتەکەی دەرباز کردو خۆی گەیاندە لای (ابو بصیر) ﷺ.. پاشان موسڵمانان پۆل پۆل بەرەو لای ئەوان دەڕۆیشتن.. تاکو ژمارەیان زۆر بوو .. وە بەهێز بوون .. هەرکە کاروانی بازرگانی قورەیشییەکان بە لایاندا تێدەپەڕی .. ئەوا ڕێیان لێی دەگرت .. کاتێ ئەو ڕووداوانە زۆر بوون لەسەر قورەیش ... نامەیەکیان نوسی بۆ پێغەمبەری خواو ﷺ داوای لێ دەکەن کە ئەو کۆمەڵە موسڵمانە بیات بۆ لای خۆی، بۆیە پێغەمبەری خوا ﷺ نامەیەکی بۆیان نارد کە بگەڕێنەوە بۆ شاری مەدینە ... کاتێ نوسراوەکەی پێغەمبەریان پێ گەیشت ﷺ.. خۆشحاڵ بوون و دڵخۆش بوون .. بەڵام (أبو بصیر) ﷺ زۆر ئازاری دەچەشت و لەسەر جێگای مردن بوو هەردەم ویردێکی دووبارە دەکردەوەو دەیوت:

(ربي العلي الأكبر من ينصر الله فسوف يُنصر) .

واتە: پەروەردگاری من بەرزو بەڕێزە .. هەرکەسێ سەری بخات ئەوا خوای گەورە سەری دەخات ..

کاتێ چوونە ژوورەوە بۆ لای و هەواڵیان پێدا کە پێغەمبەری خوا ﷺ ئیزنی داون لە مەدینەدا نیشتەجێ بن وە چیتر لە نامۆییدا نەژین .. وە کێشەکەیان چارەسەر بوو .. وە چیتر ناخیان دڵنیا بوو ..بۆیە (ابو بصیر) ﷺ خۆشحاڵ بوو .. پاشان ووتی (لە کاتێکدا کە ململانێی لەگەڵ مردندا دەکرد): نوسراوەکەی پێغەمبەرم نیشان بدەن ﷺ.. ئەوانیش پێیان دا .. ئەویش وەری گرت و ماچی کرد .. نوسراوەکەی لەسەر سینگی دانا و ووتی: أشهد أن لا إله إلا الله ....واشهد أن محمدا رسول الله ... أشهد أن لا إله إلا الله ....واشهد أن محمدا رســـول الله ... پاشـان هەناسـەیەکی هەڵکێشاو کۆچی دوایی کرد ...بەڵێ (أبو بصیر) ﷺ کۆچی دوایی کرد .. لە کاتێکدا کە تام و چێژی دونیای نەچەشت ..مرد لە کاتێکدا خزمەتی دینەکەی دەکرد .. وە تێدەکۆشا لە پێناوی خوادا .. مرد .. لە ناخۆشییەکانی ئەم دونیایە رزگاری بوو وە تکای ولیە کە خۆشگوزەران بێت لە قیامەتدا .. لە رۆژێکدا تەماشای رووی خوای زەوی و ئاسمانەکان دەکات .. ئەو خودایەی کە لە پێناویدا خوێنی رژاندو لە بیابانەکاندا بە داماوی مرد، وە لە پێناوی ئەودا دەرگای زەوی لێ داخرا .. وە رەنگە دەرگای ئاسمانەکانی بۆ کرابێتەوە، خوای گەورە دەفەرموێ: ﴿هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ (٤٩) جَنَّاتِ عَدْنٍ مُفَتَّحَةً لَّهُمُ الْأَبْوَابُ (٥٠) مُتَّكِئِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ

وَشَرَابٍ (٥١) وَعِندَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابٌ (٥٢) هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ (٥٣) إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِن نَّفَادٍ (٥٤)﴾ [سورة ص].

واته: ئەمانە هەمووی ناوبانگی ئەو پێغەمبەرە بەرێزانەیەو بێگومان بۆ پارێزكارو خواناسانیش چاكترین جێگەو رێگەو شوێنمان ئامادەكردووە * باخەكانی بەهەشتی عەدنە، كە هەر هەموو دەروازەكانی لەسەر پشتە بۆیان * تیایدا بە ئاسوودەیی شانیان داداوە، بەردەوام داوای میوەی زۆرو خواردنەوەی هەمەجۆر دەكەن * هەروەها حۆری هاوتەمەنی بە حەیاو شەرم لایانە، كە تەنها عاشقی هاوسەرەكانیانن و چاو بۆ كەسی تر هەڵنابڕن * جا ئا ئەم بەڵێنی ناز و نیعمەتەی پێتان دراوە لە رۆژی پاداشتدا بۆتانت ئامادەیە* بە راستی ئەمە رزق و رۆزیمانە بۆ بەختەوەران، هەرگیز تەواو نابێت و كۆتایی نایەت.

موژدە بۆ (أبو بصیر) ﷺ.. كێ ئەمڕۆ دەتوانێ وەكو ئارام گرتنەكەی ئەو ئارام بگرێ؟؟! گەنجێك خوای گەورە دڵخۆشی كردبوو بە گوێڕایەڵی فەرمانەكانی.. وە بە چاودێری خۆی پاراستی .. وە بە عینایەتی خۆی پارێزگاری دەكرد .. هەموو كێشەی ئەو هەوڵ و تێكۆشان و داواكارییە .. وە جەستەی هەردەم لە خزمەتی نوێژو ئەو كارانەدا بوو كە لە خوای نزیك دەكردەوە .. ئەگەر گریانی ئەوت لە تەنهاییدا ببینیایە .. یان لە خوێندنی قورئان و ئایەتە پیرۆزەكاندا .. ئەوا سینگی وەكو مەنجەڵ دەكوڵا .. وە لە روویدا شوێنەواری ئەو گریانەت دەبینی .. خوای گەورە تام و چێژی خۆشەویستی خۆی پێ دابوو .. خۆشی موناجاتی .. بۆیە ئەوانە لە

شەهەواتی کردبوو .. وە لە تام و چێژەکان خۆی دوور خستبووەوە .. ئەو بە تەواوی رازییە .. هەرچەندە بەڵا لە سەری زۆر بوایە ..

تۆ .. ئەی ئەو کەسەی توشی بەڵا نەهاتووی وە توشی ئازار نەهاتووی .. ئەی ئەو کەسەی لە نێو خۆشگوزەرانیدا دەتلێیتەوە .. وە لە تورەبوونی خوا ناترسی ..؟ ئەی ئەو کەسەی شەو و رۆژ بۆ گوێڕایەڵی فەرمانەکانی خوای بە عیززەت و لێبوردە بانگ دەکرێیت .. تۆ .. ئەی ئەو کەسەی شەهەوات لێت بێزار بووە .. وە هەڵەکانت یەك لە دوای یەك بوون .. وە تاوانەکانت گەورە بوونە .. ئایا کاتی ئەوە نەهاتووە تەوبە بکەیت ...؟؟ وە واز لە تاوان و گوناهەکان بهێنی و تەوبە بکەی ..؟ وە خواکەت بەردەوام تەماشات دەکات و چاودێریت دەکات ... وە تووڕە دەبێت و پەست دەبێت .. وە فریشتەکانی خوا دەنووسن و تۆمار دەکەن ... وە دەژمێرن و لە یەکی دەدەنەوە .. کەچی تۆیش نوقمی بێ ئاگابوون بویت.. ئایا ئارام ناگری لە جیابوونەوەی کەمێك تام و چێژ بۆ پشوویەکی گەورە و مەزن .. وە بەهەشتێکی رێزدار؟ ..

فاصبر قليلاً إنما هــيَ ساعــةٌ	فإذاً أُصبتَ ففي رِ ـا الرّحمنِ
فالقومَ كانوا يألمونَ و يصبرو	ن و صبرُهم في طاعةِ الرحـمنِ
فأتعب قليلَ حياتك الدُّنيا تجد	راحَاتها و سـرورِهـا بجنـانِ
باللهِ ما عُذرُ امرئٍ هوَ مؤمـنٌ	حقاً بهذا لـيسَ بالـيقـظـانِ
بـل قلبُه في رَقـدةٍ فإذا استفـا	قَ فلبسهُ هوَ حـلّةُ الكسلـانِ

واتە: کەمێك ئارام بگرە چونکە ئەوە تەنها یەك کاتژمێرە

ئەگەر هاتوو پێکرای ئەوا لە رەزامەندی پەروەردگارایت
کۆمەڵێك هەبوون ئازار دەدران و ئارامیان دەگرت
وە ئارامگرتنەکەیان لە گوێڕایەڵی پەروەردگارا بوو
کەمێك خۆماندوو بکە لە ژیانی دونیادا
حەوانەوە و شادی لە بەهەشتدا دەبینیتەوە
سوێند بە خوا هیچ کەسێکی ئیماندار بیانووی نییە
بە راست زانینی ئەم پەیامە ئەوا بە ئاگا نییە
بەڵکو ئەوە دڵی لە خەوێکی قوڵدایە ئەگەر هەستا
ئەوا پۆشاکەکەی پۆشاکێکی تەمەڵییە

ئەوان گوێڕایەڵی خواکەی خۆیانیان دەکرد .. وە لە پێناوی ئەودا گیانی خۆیانیان دەبەخشی .. وە سەروەت و سامان و جەستەی خۆیانیان دەبەخشی .. وە هەرگیز منەتیان نەدەکرد، بە راستی ئەوانە ئیمانداری راستەقینەن ...

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ (١٥) قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (١٦)يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُل لَّا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ (١٧) إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (١٨)﴾ [سورة الحجرات] .

ولتە: بێگومان ئیمانداران ڕاست ئەوانەن کە باوەڕیان بە خـواو پێغەمبـەری خوا هێناوەو پاشان نەکەوتوونەتە هیچ گومان و دوو دڵییەکەوە، بە خۆیـان و سەر و ماڵیشیانەوە تێکۆشاون لە پێناوی ئاییـنی خـوادا، تـەنها ئـا ئەوانـە ڕاستن * ئەی محمد ﷺ بڵـێ: ئایـا ئێـوە خـوای گـەورە لـە ئـاییـنی خۆتـان ئاگادار دەکەن و پێی ڕادەگەیەنن، لـە حاڵێکدا خـوا زانایـە بـە هەرچـی لـە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، خوا بە هەموو شتێك زانـا و ئاگـادارە * ئەوانـە منەت دەکەن بەسـەر تـۆدا کـە گوایـە موسڵمان بـوون، پێیـان بڵـێ: منـەت مەکەن بە سەرمدا لەسەر موسڵمان بوونەکەتان، بـەڵکو خـوا منـەت دەکـات بەسەر ئێوەدا کە هیدایەتیداون بۆ ئیمان و باوەڕ ئەگـەر ئێـوە ڕاسـتگۆن * بێگومان خوا نهێنی و شاراوەکانی ئاسمان و زەوی دەزانێت، هەروەها خوای گەورە بینایە بە هەموو ئەو کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن.

هەرچەندە بەڵاکە سەختتر بێت ....هێشتا ئەوە کەمە چونکە پاداشـتەکەی بەهەشتە ... لە کـاتی بـەڵادا بەنـدە ڕاسـتەقینەکان هەسـت دەکـەن خـوای گەورە لێیانەوە نزیکە ونزاکانی ئەوان دەبیسـێ ..هـاوار و موناجـاتی ئـەوان دەبیسـێ .. وە پاڕانـەوەکانیان وەڵام دەداتـەوە .. وە پاداشـتیان گـەورەو مەزن دەبێتەوە .. وە تاوان و گوناهەکانیان دەوەرێنێ.. وە خـوای گـەورە پاداشـتی چـاکەکاران بـزر ناکـات .. هەرکەسـێ ئـارام بگـرێ لەسـەر دوور کەوتنەوە لە شەهەوات .. وە چاوی خۆی لـە قەدەغـەکراوەکان پاراسـت .. وە گـوێی خـۆی لـە گـۆرانی بپـارێزێ .. وە دڵوێـنی خـۆی بەرامبـەر بـە خراپەکاری و تـاوان بـە پـاکی ڕابگرێـت .. وە دەسـتەکانی و پێیـەکانی لـە

جێگای خراپ دوور بکاتەوە .. بەڵکو هەرکەسێ سەرزەنشتی خۆی کرد بۆ ئەو شتەی کە چاوەکانی دەیبینێ .. یان گوێیەکانی بەوەی کە دەیبیسێ .. یان پێیەکانی بۆ ئەو جێگایانە رۆیشتووە ..یان دەستەکانی بۆ ئەو شتەی کە دەستی لێداوە .. هەرکەسێ زانی خوای گەورە چاودێری بەندەکانی دەکات و لێپێچینەوەیان لەگەڵدا دەکات ... وە بچوکترین تەماشا کردن و ساتەکانی چاودێری دەکات .. وە هەموو وشەکان و چرپەکانی.. لێپێچینەوەیان لەگەڵدا دەکات لەسەر تەنها یەك مسقاڵە زەڕە .. وە لە ناو وشکانی و ئاودا دەیانبینێ .. هەرکەسێ ئەمە حاڵی بێت ئەوا لە رۆژی قیامەتدا لێپێچینەوەکەی سووك و ئاسان دەبێت .. وە لە کاتی پرسیاردا بە ئاسانی وەڵام دەداتەوە .. وە جێگای خۆش و بەختەوەر دەبێت .. وە موژدەی لێ بێ کە مەنزلگایەکی زۆر خۆش چاوەڕوانی ئەوە .. لە نزیك خوای گەورە و میهرەبان .. کە هەموو ئازار و بەلایەك لەگەڵ ئەودا سووك و ئاسانە ..

لەساڵی دەیەمی کۆچی .. لە یەمامە وە (مسيلمة الكذاب) سەری هەڵدا .. لە ناوچەی (نەجد) لە نیمچە دورگەی عەرەب.. وە دەیووت من پێغەمبەرم.. وە قورئانم بۆ دابەزیوە .. وە لە نمونەی قورئانەکەی دەیووت: (والطاحنات طحنا ..والعاجنات عجنا.. والخابزات خبزا.. والثاردات ثردا.. واللاقمات لقما) بەم شێوەیە لەبەر خۆیەوە وڕێنەی دەکرد.. وە ناوی لێ دەنا قورئان ..بۆیە قەومەکەی خۆی هەڵخەڵەتاندو ئەوانیش گوێڕایەڵی بوون.. خەڵکی گێل و بێ ئاگا شوێنی کەوتن .. تاکو وای لێ هات سەرباز و شوێنکەوتەی

هەبوو .. بۆیە بە هۆی هێزەکەیەوە لە خۆی دەرچوو .. وە بە دەسەڵاتەکەی بوغرا بوو .. نوسراوێکی نارد بۆ پێغەمبەری ئەکرەم ﷺ .. تیایدا هاتبوو ..

لە (موسەیلەمەی) پێغەمبەری خودا بۆ (محمد) پێغەمبەری خودا ..

سلام علیك ..أما بعد ..

وا منیش لەو کارەی تۆدا شەریك بوومەتەوە وە نیوەی زەوی بۆ من و نیوەکەی تر بۆ قورەیش .. بەڵام قورەیش میللەتێکن تەعەدا دەکەن).

کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ نامەکەی خوێندەوە سەرسام بوو بە جورئەتی ئەم کابرایە، چەندە بە زاتە و درۆ دەکات بە ناوی خوای گەورەوە ..؟!

ئەویش بۆی نوسی ...

بسم الله الرحمن الرحیم

لە (محمد) پێغەمبەری خوداوە .. بۆ (موسەیلەمە) ی درۆزن ..

سڵاو بۆ ئەو کەسەی کە شوێنی هیدایەت کەوتووە .. أما بعد ..

بزانە کە زەوی هی خودایەو دەیداتە هەرکەسێ خۆی بیەوێ و دواڕۆژیش بۆ ئەو کەسانەیە کە تەقوای خوا دەکەن).

پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ رووی لە دەورووبەری خۆی کرد، تەماشای رووی هاوەڵانی کرد .. بە شوێن کەسێکی ژیرو بە جورئەتدا دەگەڕا نامەکەی پێ بسپێرێ و بیبا بۆ (موسەیلەمە) بۆیە (حەبیبی کوڕی زەید) ی ﷺ هەڵبژارد .. ئەویش بەندەی شەهوەتەکەی نەبوو کاتێ خزمەتی دینەکەی بیتە پێشەوە .. وە لە پێناوی خواکەیدا هیچ تام و چێژێك ڕێگەی

لێ نەگرت.. چونکە دڵی پڕ بوو لە ئیمان و دڵنیایی و شەوگاری خۆی بە تەسبیحات و قورئانەوە بەسەر دەبرد .. نوسراوەکەی لە دەستی پێغەمبەرﷺ وەرگرت .. پاشان کەوتە ڕێ .. لە شاری مەدینەوە بەرەو یەمامە .. ئەو ڕێگایەی بڕی کە زیاتر لە هەزار کیلۆمەترە .. تاکو گەیشتە لای (موسەیلەمە)، کاتێ چووە ژوورەوە بۆ لای موسەیلەمەی درۆزن .. نوسراوەکەی پێدا .. موسەیلەمە تەماشای نوسراوەکەی کرد .. بۆیە یەکسەر پێی تێك چوو و پەست بوو .. پاشان کەس و کارەکەی لە دەوری خۆی کۆ کردەوە .. وە (حەبیبی کوڕی زەید) ی ﷺ لەبەر دەستی خۆیدا وەستاند .. وە پرسیاری لێ کرد دەربارەی نوسراوەکە ..

حەبیب ﷺ وتی: ئەوە لە پێغەمبەری خوداوەیە ...

موسەیلەمە وتی: شایەتی دەدەی کە محمد پێغەمبەری خودایە؟؟

حەبیب ﷺ وتی: بەڵێ شایەتی دەدەم کە محمد پێغەمبەری خودایە ﷺ..

موسەیلەمە وتی: وە شایەتی دەدەی کە من پێغەمبەری خودام؟؟

حەبیب ﷺبە گاڵتەیەکەوە وتی: من گوێم کەڕە بەرامبەر ئەوەی کە تۆ دەیڵێی (مەبەستی ئەوەیە تۆ زۆر لەوە کەمتری کە گوێ لە قسەکانت بگیردرێ).

موسەیلەمە دووبارەی کردەوەو وتی: شایەتی دەدەی کە محمد پێغەمبەری خودایە؟؟

حەبیب ﷺ وتی: بەڵێ شایەتی دەدەم کە محمد پێغەمبەری خودایەﷺ..

ووتی: وە شایەتی دەدەی کە من پێغەمبەری خودام؟؟

حەبیب ﷺ ووتی: من هیچ نابیستم .. !

پرسیارەکەی دووبارە کردەوە .. حەبیبیش ﷺ هەمان وەڵامی دایەوە .. بۆیە موسەیلەمە پەست بوو .. پاشان جەلادەکەی بانگ کرد .. فەرمانی کرد کە شمشێرێك بدا لە جەستەی ئەم گەنجە .. لە کاتێکدا پرسیارەکەی لێ دووبارە دەکردەوە .. کەچی هەمان وەڵام دەبیستێ .. تەنها پەستی و تورەیی موسەیلەمە زیادی دەکرد.. موسەیلەمە فەرمانی کردە جەلادەکە کە دەمی حەبیب ﷺ بکاتەوەو زمانی ببڕێ .. سەربازەکان گرتیان و دەمیان کردەوە .. تاکو جەلادەکە ئەو زمانەی بڕی کە هەردەم یادی خودای دەکرد.. پاشان لەبەر دەستی موسەیلەمەی تاوانباردا وەستاندیان.. لە کاتێکدا کە لە دەمە پاکەکەیەوە خوێن دەهات .. موسەیلەمە هاواری کرد و ووتی: شایەتی دەدەی کە محمد پێغەمبەری خودایە؟؟

حەبیب ﷺ بە سەری ئیشارەتی کرد: بەڵێ ...

وتی: وە شایەتی دەدەی کە من پێغەمبەری خودام؟؟

ئیسان بە سەری ئیشارتی بۆ کرد: نەخێر .. جارێکی تر موسەیلەمە فەرمانی کردە جەلادەکەی .. دەستی بڕی .. پاشان پێی بڕی .. پاشان لوتی بڕی .. پاشان گوێی بڕی .. پاشان جەستەی پارچە پارچە کرد .. وە گۆشتەکەی دەکەوتە خوارەوەو خوێنەکەی دەڕژیشت .. لە کاتێکدا بەسەر زەوییەکەدا دەتلایەوەو هاواری دەکرد بە هۆی ئازار و ئەشکەنجەوە تاکو مرد ..خوای لێ رازی بێت ..

بەڵێ .. زمانی بڕی .. جەستەکەی پارچە پارچە کرد .. ئێسکەکانی شکاند.. لە پێناوی ڕەزامەندی خوای بەرزو بێ هاوتادا .. تاکو ڕۆژی دوایی ئەگەر لەبەر دەستی خوادا ڕابوەستێ ..خوای گەورە پرسیاری لێ بکات: ئەی بەندەکەم لەبەر چی زمانت بڕا ..؟ لەبەر چی لوتت بڕا ..؟ لەبەر چی دەستت بڕا ..؟ لەبەر چی خوێنت ڕژا ..؟ دەڵێت: لە پێناوی ڕازی بوونی تۆدا ئەی خودایە ..

وما لِجُرحٍ إذا أرْضَاكُمُ ألَمُ

واتە: هەر برینێك ئەگەر ڕەزامەندی تۆی تیادا بێت ئەوا ئازاری نییە .

بەڵێ .. لە پێناوی ئێوەدا ئەی خودایە .. ئەی سەروەرم ... ئەی پەروەردگارم.. ئەی خۆشەویستم .. ئازارەکان دەبنە خۆشی ... وە ناخۆشییەکان دەبنە تام و چێژ .. وە گریانەکان دەبنە ئاواز .. وە خوێنەکان دەبنە مسك و تامێکی خۆش .

ولئِنْ عُذِّبْتُ يا ربٌّ في الأرْضِ

فَبَيِّضْ وَجْهِي يوْمَ العَرْضِ

واتە: پەروەردگارا ...ئەگەر لە زەویدا ئازار درام

ئەوا لە ڕۆژی قیامەتدا ڕووم سپی بکە.

لەو کاتەدا خوای گەورە خۆشحاڵ دەبێت بە بینینی .. وە ئازارەکان دەبنە خۆشی .. پلە و پایەی بەرز دەبێتەوە .. وە لە هەڵەکانی خۆش دەبێت .. وە ڕەنگە خوای گەورە پێی بڵێت: ئەی بەندەکەم .. لە نێو خۆشگوزەرانیدا بمێنەوە چۆن خۆت حەزی لێ دەکەیت .. ئەمڕۆ خۆشییەکت پێ دەبەخشم

هـەرگیز ناخۆشـی بـە دوایـدا نییـە .. وە موڵکێـکت پـێ دەدەم هـیچ کـەس شەریکت نابێـت .. وە فریـشتەکان لـە هـەموو دەرگاکانـەوە پێشوازیت لـێ دەکەن .. وە خۆشـگوزەرانی لـە بـەر دەسـتتدایە..وە لای ئێمـەیش زیـاترو زۆرتر هەیە .. وە خۆشی و ئارامی هەیە.. ئای ی ی ی.. چەند خۆشـە ئـەو گفتوگۆیە .. !! لەگەڵ خوای دونیا و دوارۆژدا ..

﴿إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ (٥٥) هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَـالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكِؤُونَ(٥٦) لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُم مَّا يَدَّعُونَ (٥٧) سَلَامٌ قَوْلًا مِن رَّبٍّ رَّحِيمٍ (٥٨)﴾ [سورة يس] .

واتە: بە راستی ئەمڕۆ بەهەشتییەکان لەناو خۆشی و شادی و کامەرانییەکی بێ وێنەدا سەرگەرمن * خۆیـان و هاوسـەرانیان لـە ژێـر سـێبەری درەخـتی جـوان و چـڕوپڕدا لەسـەر کورسـی و قەنەفـە رازاوەکـان شـانیان داداوە * میوەهـاتی و زۆرو جـۆراو جۆریـان لەوێـدا پێـشکەش دەکرێـت، هـەروەها هەرچی داوای بکەن و حەزی لێبکەن دەستبەجێ ئامادەیە (لـە خـواردن و خواردنەوە، لە جل و بەرگی جوان، لە جێگەو رێگەی خۆش، لە ئۆتۆمبێل و ئامێری هاتوچۆ، لە هەزاران ناز و نیعمەتی بێ ژمار) *

هاوڕێ لەگەڵ سڵاو و رێزدا لە لایەن پەروەردگاری میهرەبان و دڵۆڤانەوە .

بـەڵێ ..لـە خودایـەکی میهرەبانـەوە کـە ژیـانی دڵـەکان پەیوەسـتن بـە خۆشەویستی ئەوەوە .. وە ئارامی دەروونەکان بەندن بە ناسینی ئەوەوە.. وە پشووی جەستەکان لە گوێڕایەڵی ئەودایە .. وە تام و چێژی روحەکان بە خزمەتکردنی ئەوەوە بەندن .. وە پێگەیشتنی زمانەکانی بەندن بە سوپاس

گوزاری و یادی ئەوەوە .. وە بە عیزەت راگرتنی نەفسەکان بەندن بە بەندلیەتی و سوپاس گوزاری ئەوەوە وە ئەوانەی یادی خوای گەورە دەکەن ئەوان لە رۆژی دواییدا بە خوای گەورە دەگەن .. وە ئەهلی گوێڕایەڵی ئەهلی رێزداری ئەون .. بەلام ئەهلی سەرپێچی هیچ پشکێکیان نییە لە میهرەبانی ئەو .. ئەگەر تەوبە بکەن ئەوا خۆشەویستی ئەون .. وە ئەگەر تەوبە نەکەن ئەوا ئەو پزیشکی دەردی ئەوانە .. بە جۆرەها بەلا توشیان دەکات ..بۆ ئەوەی لە تاوانەکانیان خۆش بێت ..

﴿الم (١) أَحَسِبَ النَّاسُ أَن يُتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ (٢) وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ (٣) أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَن يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ (٤) مَن كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (٥) وَمَن جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (٦) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ (٧)﴾ [سورة العنكبوت] .

واتە: ئایا خەڵکی وایانزانیووە: وازیان لێ دەهێنرێت کە بڵێن ئیمان و باوەڕمان هێناوە، لە کاتێکدا ئەوان تاقی نەکرێنەوەو تووشی سزاو ئازار نەکرێن؟ * سوێند بە خوا بێگومان ئێمە ئەوانەی پێش ئەمانمان تاقیکردۆتەوە بە جۆرەها شێوە، تا خوای گەورە (لە جیهانی واقیعدا) ئەوانەی راستیان کردووە بیانناسێت و دەرکەون، هەروەها درۆزنەکانیش دەبێت بناسێت و دەرکەون * ئایا ئەوانەی خراپە و نادروستی دەکەن وادەزانن کە لە دەستمان دەردەچن و دەربازدەبن؟! ئای چەند خراپە ئەو

بڕیارە کە دەیدەن * ئەوەی کە ئاواتەخوازە بە دیداری خوا شاد ببێت، با دڵنیا بێت کە کاتی دیاریکراوی خولو ساتی سەرەمەرگ هەردێت (تا بە دیداری شاد ببێت)، ئەو خولیە زۆر بیسەرە (بە گوفتاری بەندەکانی) و زانایە بە حاڵیان * ئەوەیشی کە هەوڵدەدات و کۆشش دەکات لە پێناوی گەیاندنی ئایینی خوادا: بێگومان قازانج و سوودی هەوڵ و کۆششەکەی هەر بۆ خۆیەتی، چونکە بە راستی خوا بێ نیازە لە هەموو خەلکی * (بەلام لە **قیامەتدا ئەو زاتە زۆر سوپاسگوزاری ئەو کەسانەیە کە هەوڵ و کۆششیانداوە لە پێناوی ئایینەکەیدا)** * ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوەو کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، بە راستی هەڵەو گوناهەکانیان دەسڕینەوەو بە چاکتر لەوەی کە دەیانکرد پاداشتیان دەدەینەوە .

هەندێ خەلکی هەن لە ناخەوە حەز لە هیدایەت دەکەن بەلام خۆبەزل زانین ڕێگر دەبێت لە شوێن کەوتنی ڕێنمایەکانی ئەم دینە.. بەڵێ خۆی بەزل دەزانێ بەوەی جلەکەی کورت بکاتەوە تا سەر قاپەڕەقەی یاخود ریشی بهێڵێتەوە و جیاوازی بکات لەگەڵ بێ باوەڕاندا.. چونکە هەندێ کەس جوانی دیمەنی خۆی لە گوێڕایەڵی خواکەی لا گەورەترە... و هەروەها هەندێ ئافرەت ...خۆ پۆشتەکردن بەکەم دەزانێ چونکە ئەو سوورە لەسەر خۆجوان کردن و جوان راگرتنی جل وبەرگەکەی ... یاخود سەرپێچی خواکەی دەکات بە ڕێکخستنی برۆکەی ...یان تەسک کردنی جل وبەرگەکەی.. وە ئەگەر کەسێك ئامۆژگاری بکات ئەوا خۆی بەزل دەزانی

وگوێڕایەڵ نابێت ...وە هەرکەسێ یەك زەڕرە تەکەبوری لەدڵدا بێت ئەوا ناچێتە بە هەشتەوە ... ئەی چۆنە ئەگەر هاتوو ئەو تەکەبورە ڕێگرێت بەرامبەر هیدایەت دڵنی...؟؟؟؟!

(جبلە)ی کوڕی (الایهم) ......

پاشایەك بوو لە پاشاکانی غەسان، ئیمان چوو بووە دڵییەوە ...بۆیە موسڵمان بوو.. نامەیەکی نووسی بۆ ئیمامی (عمر) ﷺ کە خەلیفەی موسڵمانان بوو ...داوای لێ دەکرد ڕێگەی بدات چونکە ئەم دەیەوێ بڕوات بۆ لای .. ئیمامی (عمر) ﷺ و موسڵمانان زۆر خۆشحاڵ بوون بەو هەواڵە... ئیمامی (عمر) ﷺ بۆی نووسی: ئێمە لە پێشوازی ئەوداین ..ئەو ئەرکانەی لەسەر ئێمە دەبێت لەسەر ئەویش دەبێت و ئەو مافانەی بۆ ئێمە هەیە بۆ ئەویش هەیە... پاشان (جبلە) کەوتە ڕێ لەگەڵ پێنج سەد سواردا لە کەسوکاری خۆی.. کە نزیك شاری (مەدینە) بووەوە جلوبەرگێکی لەبەرکرد لە ئاڵتون دروستکرابوو .. وە تاجێکی لەسەرنا بە گەوهەر داپۆشرابوو.. هەروەها سەریازەکانی جوانترین جلوبەرگیان لەبەر کرد .. پاشان چوونە ناو شاری مەدینەوە.. هیچ کەس لەشاردا نەما هەمووی هاتبوون بۆ تەماشاکردنی ئەو، تەنانەت ئافرەت و منداڵەکان، کاتێ چوونە ژوورەوە بۆ لای خەلیفەی موسڵمانان، (عومەری کوڕی خەتتاب) ﷺ پێشوازی لێ کردو لەخۆی نزیکی کردەوە .. کاتێ مەوسمی حەج هات .. ئیمامی عومەر ﷺ چوو بۆ حەج .. هەروەها (جبلە) لەگەڵیدا دەرچوو، لەو کاتەدا کە (تەوافی) دەکرد .. کابرایەکی هەژار کە لە(بەنی فەزارە) بوو ..پێی نا بەسەر

جلوبەرگەکەی (جبلـە)دا .. بۆیـە (جبلـە) بـە توورەییـەوە رووی لێ کـردو زلەیەکی لێ دلو، لوتی شکاند .. کابرای (الفزاری) پەست بوو، سکاڵای خۆی برد بۆ لای (عومەری کوڕی خەتتاب) ﷺ ئەویش ناردی بـە شـوێنیداو پێـی گوت: ئایا چی وای لێت کردووە لە کاتی تەوافدا بدەی لە براکەی خۆت .. و لوتی بشکێنیٚ !..؟.. ووتی: ئەو پێی نـا بەسـەر جـل وبەرگەکەمـدا.. ! وە ئەگەر لەبەر حورمەتی کەعبـە نەبولیـە ئـەوا لـە ملـی ئـەوم دەدا .. ئیمـامی عومەر ﷺ فەرمووی: ئەوا خۆت دانت بەتاوانەکەی خۆتدا نا .. یـان ئێـستا رازی دەکەیت یان دەبـیٚ تۆڵـەی ئـەوت لـیٚ بکەینـەوە .. ووتـی: تۆڵـەم لـیٚ دەسـێنن؟ لەکاتێکـدا مـن پادشـام و ئـەو کابرایـەکی ئاسـاییە؟ ئیمـامی عومەرﷺ فەرمووی: ئەی (جبلە) ئیـسلام تەماشـای تـۆ و ئـەو وەك و یـەك دەکا .. هەموو خەڵکی یەکسانن .. رێزی کەس لەکەس زیاتر نییە تەنها بـە (تەقوا) نەبێت، (جبلە) ووتی: کەواتە دەگەڕێمـەوە سـەر دینەکـەی خـۆم و دەبمە گاور (نصارى)، ئیمامی عومەر ﷺ فەرمووی: هەر کەس لە دینەکەی هەڵگەڕێتەوە دەبیٚ بکوژرێت، ئەگەر ببیتە گاور ئەوا دەدرێت لەملت..

جبلە ووتی: کەواتا تاکو سبەی مۆڵـەتم بـدە ئـەی پێشەوای ئیمانـداران .. ئیمامی عومەر ﷺ فەرمووی: چۆنت دەویٚ با وا بێت ... کە شەو بەسـەردا هات (جبلە) و هاوڕێکانی لە مەککە دەرچوون و چـوون بـۆ (قـستەنتینیە) و لەویٚ بوونە گاور .. سەردەمێك بەسەریدا تێپەڕی .. تام و چـێژەکانی ژیـان رۆیشت ... تەنها پەشیمانی مایەوە .. رۆژگاری موسڵمان بـوونی کەوتـەوە یاد .. تام و چێژی نوێژ و رۆژووی کەوتەوە یاد .. بۆیە پەشیمان بووەوە کە

وازی لەو دینە پاکە هێنا .. وە پەشیمان بووەوە لەوەی کە هاوەڵی بۆ خوای گەورە دلناوە.. پاشان دەستی بەگریان کرد و ووتی:

تنصرت الأشراف من عار لطمة	وما كان فيها لو صبرت لها ضرر
تكنفني منها لجاج ونخوة	وبعت لها العين الصحيح بالعور
فياليت أمي لم تلدني وليتني	رجعت إلى القول الذي قال لي عمر
يا ليتني أرعى المخاض بقفرة	وكنت أسيرا في ربيعة أو مضر
وياليت لي بالشام أدنى معيشة	أجالس قومي ذاهب السمع والبصر

واته:

شکۆدارەکان بوون بە گاور لە شەرمەزاری زلەیەك

چی زیانێکی تیادا بوو ئەگەر ئارامت بگرتایە

دووری خستمەوە لێی بت و بۆڵە و غیرەت

وە چاوی ساغم فرۆشت بە کوێری

خۆزگە دایکم منی نەبوایە و خۆزگە

دەگەڕامەوە بۆ ئەو قسەی کە عمر ﷺ پێی ووتم

خوزگە شوانیم بکردایە لە دەشتاییەکدا

وە لە ربیعە و مضر رێگام بگرتایە

وە خۆزگایە لە (شام) کەمترین ژیانم بوایە

دابنیشتمایە لە نێو خزماندا بە کەڕ و کوێری

پاشان لەسەر گاوری خۆی مایەوە تاکو مرد، بەڵێ .. مرد لەسەر کوفر .. چونکە تەکەبوری بوو بەوەی کە زەلیل بێت بەرامبەر شەرعی خوای گەورە.

هەرکەسێ خۆشگوزەرانی هەتا هەتایی بوێت .. ئەوا با دەست بگرێت بە دەرگای بەندایەتییەوە .. وە با بۆ خواکەی خۆی ملکەچ و گوێڕایەڵ و زەلیل بێت .. لەبەر دەستیدا سوژدە ببات .. وە خۆی لەو نزیك بکاتەوە .. وەڵامی فەرمانەکانی بداتەوە .. پشت لە قەدەغەکراوەکانی بکات .. خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَجِيبُواْ لِلّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُم لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُواْ أَنَّ اللّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ (٢٤) وَاتَّقُواْ فِتْنَةً لاَّ تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنكُمْ خَآصَّةً وَاعْلَمُواْ أَنَّ اللّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (٢٥)﴾
[سورة الأنفال] .

واتە: ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە، بە دەم بانگەوازی خواو پێغەمبەرەوە بچن کاتێك بانگتان دەکات بۆ بەرنامەو ڕێبازێك کە دەتانژێنێتەوەو ژیانبەخشە، چاك بزانن بە ڕاستی خوا (زۆر بە ئاسانی) دەتوانێت دەسەڵاتی بکەوێتە نێوان ئادەمیزادو (ئاواتەکانی) دڵیەوە (بە گۆڕینیان)، (بیرتان نەچێت) بە ڕاستی هەر بۆ لای ئەویش کۆ دەکرێنەوە * هەروەها خۆتان بپارێزن لە بەڵایەك کە تەنها تووشی ئەوانەتان نابێت کە ستەمیان کردوە (بەڵکو هەمووان دەگرێتەوە)، بیشزانن کە بەراستی خوا تۆڵەی زۆر بە زەبرە

وە ڕەنگە هەندێ کەس حەزی لە هیدایەت هەبێت .. وە ماوەیەك لەسەر ئەو هیدایەت دانە بڕوات .. پاشان بە خۆشییەکانی دونیا مەغرور دەبێت .. بە ڕوویەك لەناو خەڵکیدا هەیبێ .. یان بە کارێك .. یان بە سەروەت و سامان..

یان بە خۆشەویستی و هاورێتی کەسانێك.. بۆیە واز لە دینەکەی دەهێنێت .. یان کۆمەڵێك لە هاوەڵانی لە دەوری کۆ دەبنەوەو شەهەوانی لا جوان دەکەن.. وە بانگەوازی دەکەن بۆ تام و چێژی دونیا .. ئەویش لە گەڵیاندا شەریك دەبێت .. وە لەسەر سەرپێچییەکەیان بێ دەنگ دەبێت .. بۆیە لە عیززەتی گوێڕایەڵییەوە دەڕوات بۆ زەلیلی سەرپێچی .. بۆیە لە دینەکەی هەڵدەگەڕێتەوە لە پاش ئەوەی خوای گەورە هیدایەتی دابوو.

لە هەردوو کتێبی (صحیح) دا هاتووە .. کابرایەك هەبوو قورئانی دەنوسی و دەخوێندەوە .. یەکێك بوو لەوانەی قورئانیان دەنوسی بۆ پێغەمبەری خوا ﷺ .. وە سورەتی (البقرة) و(آل عمران) ی لەبەر کردبوو .. وە لەو کاتەدا هەر کەسێ سورەتی (البقرة) و(آل عمران)ی لەبەر بوایە ئەوا رێزی لەناو هاوەڵاندا بەرز دەبووەوە .. بێ باوەڕان مەغروریان کرد .. بە دونیا .. بە سەروەت و سامان .. بە ئافرەت .. بۆیە لە ئیسلام هەڵگەڕایەوە و پەیوەندی کرد بە بت پەرستانەوە .. بۆ ئەوەی ئەو خۆشییەی دەستکەوێت.. پاشان دەستی کرد بە گاڵتە کردن بە پێغەمبەری خوا ﷺ.. و دەیووت: (محمد) هیچ نازانێت تەنها ئەوە نەبێت کە من نوسیومە .. پێغەمبەری خوا ﷺ ئەو هەواڵەی پێگەیشت ..فەرمووی:

(اللهم اجعله آية)..

واتە: پەروەردگارا ... ئەو کابرایە بکە نیشانەو پەند بۆ خەڵکانی تر.

پاش ماوەیەکی کەم کابرا مرد .. بەڵێ مرد .. وە تام و چێژەکانی دونیا بڕا .. تەنها پەشیمانی مایەوە .. و تاوانەکان گەورەو مەزن بوونەوە .. کاتێ

مرد .. گۆڕێکیان بۆ کردو ناشتیان .. کە سبەینێ رۆژ بووەوەو بە تەنیشت گۆڕەکەیدا تێپەڕین .. بینیان لاشەکەی فڕێ دراوەتەوە دەرەوە .. بینیان جەستەکەی لە سەر گلەکە کەوتووە .. سەرسام بوون !! چۆن لە گۆڕەکەی دەرهێنراوە ؟! وتیان: ئەمە کردەوەیەکە لە کردەوەکانی (محمد) و هاوەڵانی .. جارێکی تر چاڵیان بۆ کردو پاشان زۆر قوڵیان کرد .. پاشان ناشتیان .. کە سبەینێ رۆژ بووەوە .. بە تەنیشت گۆڕەکەیەوە تێپەڕین .. بینیان دیسان زەوییەکە فڕێی داوەتە دەرەوە .. دیسان وتیان: ئەمە کردەوەیەکە لە کردەوەکانی (محمد) و هاوەڵانی .. دیسان گەڕانەوەو چاڵیان بۆ کردو زۆرتر قوڵیان کرد تاکو توانیان .. ناشتیان .. بۆ سبەینێ .. بە تەنیشت گۆڕەکەیدا تێپەڕین .. بینیان زەوی فڕێی داوەتە دەرەوە .. بۆیە وتیان: ئەمە کاری مرۆڤ نییە .. لەو دەشتە بە سووکێکەوە بە جێیان هێشت .. لەسەر ئەو زەوییە .. سەگ بە تەنیشتییەوە تێدەپەڕی پێیەکانی بەرز دەکردەوەو میزی دەکرد بەسەریدا .. وە رێوی بە جەستەکەی یاری دەکردو پارچە پارچەی دەکرد .. وە قەلە رەش لە جەستەکەیان دەخوارد.. (پەنا دەگرین بە خوا لە گومڕایی لە پاش هیدایەت و رێنموویی..)، وە هەندێ کەس هەن ماوەیەك لەسەر گوێڕایەڵی دەمێنێتەوە وە لەگەڵ خواکەی خۆیدا دەحەسێتەوەو ئارام دەگرێت .. بە موناجاتی خوا تام و چێژ وەردەگرێت .. وە دڵی دەژێتەوە بە خۆشەویستی خوداوە .. وە ناخی ئارام دەگرێت بە ناسینی ئەوەوە .. بەڵام ئەهلی سەرپێچی و شەهەوات دەبینێ .. حەزو ئارەزوو دەکات ئەو ژیانەی ئەوان تاقی بکاتەوەو

لەگەڵیاندا خۆشگوزەران بێت .. وا دەزانێ ئەولنە لە ژیانێکی خۆشدان .. پاش ماوەیەك بۆی دەردەکەوێت کە ئەوان لە ناخۆشی و بەلادان ..

ابن الجوزی لە کتێبی (المنتظم) دا باسی کردووەو دەڵێت:

موسڵمانان هێرشیان کردە سەر قەڵایەك لە قەڵای رۆمەکان .. قەڵایەکی زۆر سەخت بوو .. گەمارۆی قەڵاکەیان دا بۆ ماوەیەکی زۆر و رێگایان لێ گرتبوو.. لە کاتی گەمارۆکەدا ئافرەتێکی رۆمی لە قەڵاکەوە سەری دەرهێنا، کابرایەکی موسڵمان بە ناوی (ابن عبد الرحیم) ئەوی بینی و پێی سەرسام بوو ..وە دڵی پەیوەست بوو بە ئەوەوە .. بۆیە نامەیەکی بۆ نارد: چۆن پێت بگەم؟؟

ئەویش وتی: ببیتە گاورو سەرکەویتە سەرێ ..

ئەویش بووە گاورو چووە سەرەوە ... چەندە هەژارە ..!! وا دەزانێ بەختەوەری لە ئافرەتێکدایە کە بیخوازێ .. یان عارەق بخواتەوە .. کاتێ موسڵمانان ئەویان بزر کرد .. زۆر بۆی غەمبار بوون ..

ماوەیکی زۆری پێ چوو نەیانتوانی قەڵاکە رزگار بکەن .. بۆیە رۆیشتن .. پاش ماوەیك کۆمەڵێك لە موسڵمانان بە تەنیشت قەڵاکەوە تێپەرین (ابن عبد الرحیم)یان کەوتە یاد .. بۆیە پرسیاری ئەویان کرد .. وە ئایا ئێستا خەریکی چییە؟ بە ناوی خۆیەوە بانگیان کرد: ئەی ابن عبدالرحیم ... ئەویش سەری دەرهێنا .. وتیان: ئەوەی ویستت دەستت کەوت؟ کوا قورئانەکەت؟؟ کوا عیلمەکەت؟؟ ئەی نوێژەکانت چی لێ کرد؟؟

وتی: هەموو قورئانم لە بیر چووەتەوە .. وە هیچ ئایەتێکم لە بیر نییە تەنها یەك ئایەت نەبێت ... ئەویش ئەو ئایەتەیە کە خوای گەورە دەفەرمووێت:

﴿رُّبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُواْ لَوْ كَانُواْ مُسْلِمِينَ (٢) ذَرْهُمْ يَأْكُلُواْ وَيَتَمَتَّعُواْ وَيُلْهِهِمُ الأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ (٣)﴾ [سورة الحجر] .

واتە: ئەوانەی کە بێباوەڕ بوون (لە ئایندەیەکی نزیکدا) ئاواتەخواز دەبن کە خۆزگە موسڵمان بوونایە، خۆزگە ئیمانداربوونایە * (ئەی محمد ﷺ، ئەی ئیماندار) جارێ وازیان لێ بهێنە با بخۆن و رابوێرن و هیواو ئاواتیان سەرگەرم و بێئاگایان بکات، سەرەنجام خۆیان دەبیننەوە (چیان بەسەر دێت) .

ئەمە هەواڵی (ابن عبد الرحيم) بوو .. بە خشتەی ئافرەتێك هەڵخەڵەتا .. لەو پێناوەدا هاوەڵی بۆ خوای زەوی و ئاسمانەکان دانا ..

وقد يغري المرء بالمال فيكفر بالكريم المتعال

واتە: ڕەنگە هەندێ کەس بە سەروەت و سامان مەغرور ببن .. بۆیە کوفر دەکەن بە خوای گەورەو باڵادەست ..

تەماشای (الأعشى ی کوڕی قيس) بکەن .. کابرایەکی بە تەمەنی شاعیر بوو.. لە ناوچەی (نەجد)، لە شاری (یەمامە) وە دەرچوو، ڕۆیشت بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ بە مەبەستی ئەوەی ببێتە موسڵمان .. سواری وڵاخەکەی بوو .. تامەزرۆی بینینی پێغەمبەری خوا بوو ﷺ بەڵکو لە ڕێگادا لەبەر خۆیەوە شیعری بە باڵای پێغەمبەری خوادا ﷺ دەووت و دەیفەرموو:

ألم تغتمض عيناك ليلةً أرمدا ... وبتّ كما باتَ السليمُ مُسهّدا

ألا أيا هذا السائلي أينَ يمّمتَ ... فإنّ لها في أهلِ يثربَ مَوْعِدا

وآليتُ لا لوي لها من كلالةٍ ... ولا من حفيٍّ حتّى تُلاقي مُحمّداً

نبيٌّ يَرى ما لا تَرونَ و ذِكرُه ... أغارُ لعمْري في البلادِ و أنجدا

أجِدَّكَ لم تسمعْ وصاةَ محمّدٍ ... نبيِّ الإله حيثُ أوصى و أشهَدا

إذ أنت لم ترحلْ بزادٍ من التُّقى ... ولاقيتَ بعدَ الموتِ مَن قد تَزَوّدا

ندمتَ على أن لا تكونَ كمثلهِ ... فترصُدَ للأمرِ الذي كانَ أرصَدا

واته: ئایا چاوەکانت لە شەوێکدا لەبەر ئێش و ئازار بە یەك نەنا

وە شەو مایەوە وەکو کەسێکی مار دووپشك پێوەدراو خەو زڕ بوو بێ

ئەی ئەو کەسەی کە پرسیارم لێ دەکەیت مەبەستت کوێیە

چونکە ئەو لەگەڵ خەڵکی (یثرب) دا بەڵێنێکی هەیە

بەردەوام بوو لە بڕینی بیابانەکان ... لە ڕێگادا هەردەم دڵی لای بینینی پێغەمبەری خوا بوو ﷺ .. چونکە بە دڵ ئارەزووی بوو ببێتە موسڵمان و ڕقی لە بت پەرستی بوو .. کاتێ نزیکی شاری مەدینە بووەوە لە ڕێگادا کۆمەڵێك لە بێ باوەڕان ڕێگایان پێ گرت و لێیان پرسی: بۆ چی مەبەستێك هاتووی؟ ئەویش بەوانی ڕاگەیاند کە هاتووە بۆ بینینی پێغەمبەری خوا ﷺ و ببێتە موسڵمان .. بۆیە ئەوان ترسان کە (الأعشى) ببێتە موسڵمان، چونکە شاعیرێکی بە توانایەو دەبێتە پشت و پەنایەك بۆ پێغەمبەری خوا ﷺ .. ئەوەتا تەنها شاعیرێك کە (حسان ی کوڕی ثابت) ﷺ ئەو هەموو

کردارەیان پێ دەکات .. ئەی باشە چۆن دەبێت ئەگەر هاتوو شاعیرێکی گەورەی عەرەب کە (الأعشى ی کوڕی قیس)ە ببێتە موسڵمان؟؟
وتیان: ئەی (أعشى) دینەکەی خۆت و باوك باپیرت باشترە ..
ووتی: بەڵکو دینەکەی ئەو باشترو راسترە .. بۆیە هەموویان تەماشای یەکیان دەکردو پرسیان بە یەك دەکرد بۆ ئەوەی بە هەر هۆکارێك بێت رێگە لەم کابرایە بگرن و نەبێتە موسڵمان .
ووتیان: ئەی (أعشى) ئەی نازانیت (محمد) زینای حەرام کردووە؟..
ووتی: من پیرەمێردێکی بە تەمەنم .. هیچ پێویستیم بە ئافرەت نەماوە ...
ووتیان: ئەو عارەقی حەرام کردووە ..
ووتی: بە راستی عارەق دەبێتە هۆی رۆیشتنی عەقڵ .. وە پیاو زەلیل دەکات .. هیچ پێویستیم پێی نییە .. کاتێك بینیان ئەو سوورە لەسەر چوونە ناو دینی ئیسلامەوە ..
ووتیان: سەد وشترت دەدەینێ بە مەرجێك بگەڕێیتەوە ناو ماڵ و منداڵی خۆت و واز لە ئیسلام بهێنی .. پاشان (أعشى) دەستی کرد بە بیرکردنەوە دەربارەی ئەو هەموو سەروەت و سامانە زۆرە .. بینی بە راستی سامانێکی گەورەیە .. بۆیە شەیتان زاڵ بوو بە سەریدا .. رووی لێیان کردو ووتی: ئەگەر سەروەت و سامان بێت ئەوا بەڵێ ... ئەوانیش سەد وشتریان بۆ کۆ کردەوەو ئەویش بردی و بە کافری گەڕایەوە بۆ ناو کەس و کاری خۆی.. وە هەموو ئەو وشترانەی پێش خۆی خست ... زۆر بە خۆشحاڵی و

دڵخۆشییەوە .. بەڵام کاتێك نزیك ماڵەوە بووەوە لە وشترەکەی کەوتە خوارەوەو ملی شکاو مرد ...

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمُ اسْتَحَبُّواْ الْحَيَاةَ الْدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ وَأَنَّ اللّهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ(١٠٧) أُولَـئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَـئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ (١٠٨) لاَ جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرونَ (١٠٩)﴾ [سورة النحل].

واته: ئەو خەشم و قینەش لەبەر ئەوەیە چونکە بە راستی ئەوانە ژیانی دونیایان خۆشتر ویستووە لە ژیانی دوارۆژ، بێگومان خوا هیدایەتی قەوم و کەسانی بێ باوەڕ و خولنەناس نادات * ئەو جۆرە کەسانە، ئەوانەن کە خوا مۆری ناوە بە سەر دڵ و دەروون و دەزگای بیستن و بینینیاندلو ئەوانە غافڵ و بێئاگان (لە حەقیقەت و راستییەکان)* شتێکی راستەو گومانی تێدا نییە ئەولن لە رۆژی قیامەتدا خەسارەتمەندو ریسولو زەرەرمەندن .

وەئەگەر دەتەوێت دڵنیا بیت لە ئاخر شەڕی هاوڕێتی خراپەکاران و داوێن پیسان .. ئەوا تەماشای (عبیداللە ی کوڕی جەحش) بکە .. یەکێك بوو لەوانەی هاوڕێتی پێغەمبەری خوای ﷺ دەکردو لە مەجلیسەکانیدا دادەنیشت .. بەڵکو یەکێك بوو لەوانەی کە لە پێناوی دینەکەیدا ئازار دەدرلو لە مەککە ژیانی لێ تەنگ کرا بوو .. بۆیە لەگەڵ موسڵمانانداا کۆچی کرد بۆ حەبەشە .. کەس و کارو وڵاتی خۆی بە جێهێشت .. سەروەت و سامانەکەی و خانووەکەی ... لە پێناوی خوادا .. وە (أم حبیبە)ی خێزانی لەگەڵدا بوو.. لەوێ تێکەڵ بوونی لەگەڵ گاورەکاندا زیادی کرد.. و لە

موسڵمانان دوور کەوتەوە .. ئەو لەسەر ئەو حاڵەیە مایەوەو بەردەوام بوو..
تاکو رۆژێکیان بە (أم حبیبە) ی خێزانی ووت: من تەماشای هەموو دینەکانم کردووە هیچ دینێکم نەدیوە کە لە دینی گاور(نەصرانییەت) باشتر بێت .. ئەویش ترسا .. ووتی: سوێند بە خوا ئەو قسەیە هیچ باش نییە بۆ تۆو لە خوا بترسە .. ئەویش هیچ گوێی بە قسەی خێزانەکەی نەدا .. بەڵکو کوفری بە خوا کردو خاچی (صلیب) ی لەسەر سینگی خۆی هەڵواسی .. وە دەستی کرد بە خواردنەوەی عارەق ... وە تێکەڵ بوونی گاورەکان .. تاکو مرد .. داوا لە خوا دەکەین دامەزراومان بکات لەسەر دینەکەی تاکو مردن..
وە هەر لەبەر مەزنی هاوڕێتی لە سەر دامەزراو بوون لەسەر ئەم دینە .. خوای گەورە فەرمانی کردووە بە ناقرمتان و پیاوانی موسڵمانان .. بە دەست گرتن و هاوڕێتی چاکانەوە لە پیاوان و ژنان .. وە ووریای کردوونەتەوە لە حاڵی جگە لەوان .. خوای گەورە دەفەرموێت:
﴿وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِن كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَن تَجِدَ مِن دُونِهِ مُلْتَحَدًا (٢٧) وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا (٢٨)﴾ [سورة الكهف].
واتە: ئەی پێغەمبەر ﷺ ئەوەی بە سروش رەوانە کراوە بۆ تۆ، لە قورئانی پەروەردگارت بیخوێنەرەوەو دەوری بکەرەوە، هیچ کەس نییە فەرمودە و گوفتاری ئەو زاتە بگۆڕێت، دڵنیاشبە کە هەرگیز پەناگاو یاریدەدەرێکی وەکو ئەو زاتەت دەست ناکەوێت * ئارام بگرەو خۆت رابگرە

لەگەڵ ئەو کەسانەدا کە خواپەرستی دەکەن و یادی پەروەردگاریان ویردی سەرزاریانە لە بەرەبەیان و دەمەو ئێوارانددا، مەبەستیانەو دەیانەوێت کە ئەو زاتە لە خۆیان رازی بکەن، روو لەوان وەرمەگێڕەو (رووەکە دونیا پەرستان و دەوڵەمەندان) لە کاتێکدا تۆ زینەت و رازاوەیی ژیانی دونیات بوێت و بە قسەی ئەو جۆرە کەسە مەکە کە دڵیمان غافڵ کردووە لە یادی خۆمان (بە هۆی دونیا پەرستییەوە) شوێنی ئارەزووی خۆی کەوتووەو هەرچی کاروباری هەیە بێ سەرو بنەو لە سنوور دەرچووە .

وە ئەوەی کە زیاتر ئیماندار سوور دەکات لەسەر دینەکەی و دامەزراوتری دەکات ئەوەیە کە خەمی ئەم دینە هەڵگرێ .. دەبێت هەردەم کاریگەری لەسەر سەرپێچی کاران هەبێت و ئەوان کاریگەریان بە سەرییەوە نەبێت .. ئامۆژگاری ئەم بکات و تەمێی ئەو بکات .. وە فەرمان بکات بە چاکە و نەهی بکات لە خراپە .. بانگەواز بکات بە کاسێتی سوود بەخش .. یان کتێبێکی کاریگەر .. یان ئامۆژگارییەکی راستگۆیانە .. بۆ ئەوەی ئیمانی زیاد بکات لەسەر ئیمانەکەی خۆی .. وە بەردەوام بوونی لەسەر دینەکەی بە هێزتر بێت ..

وە تەماشای چیا بەرز و بڵندەکان بکە ... وە هەنگاوە دامەزراوەکان .. تەماشای هاوەڵانی پێغەمبەری خوا ﷺ بکە .. تەماشای أبو بکر بکە .. وە تێبڕوانە بۆ سوور بوونی لەسەر بانگەواز بۆ دینی خوا .. وە سەرسام بە بەهێزی دامەزراو بوونی لەسەر دینەکەی ..

ابن سعد لە کتێبی (الطبقات) باسی کردووەو ئیمامی الطبري لە (الریاض النضرة) دەڵێن:

لە سەرەتای دەست پێکردنی بانگەوازی پێغەمبەری خوا ﷺ لە شاری مەککەی پیرۆز بە نهێنی بانگەوازی بۆ ئیسلام دەکرد .. وە موسڵمانان دینەکەی خۆیانیان دەشاردەوە .. کاتێ ژمارەیان گەیشتە سی و هەشت کەس .. أبو بکر ﷺ داوای دەکرد لە پێغەمبەری خوا ﷺ بانگەواز ئاشکرا بکات .. خۆشەویست ﷺ فەرمووی: (ئەی أبو بکر .. ژمارەمان کەمە) .. ئەوە بوو (أبو بکر) ﷺ بەردەوام داوای لێدەکرد .. تاکو پێغەمبەری خوا ﷺ دەرچوو بۆ مزگەوت و موسڵمانان لەگەڵیدا دەرچوون .. وە لە مزگەوتەکەدا بڵاو بوونەوە .. هەر پیاوێك چوو بۆلای هۆزەکەی خۆی .. وە(أبو بکر) ﷺ لە نێو خەڵکیدا هەستا وەکو وتاربێژێك .. ئەوەبوو ئەو بووە یەکەم وتاربێژ بانگەواز بۆ خوا بکات .. کاتێ کە بێباوەڕان بینییان کەوا کەسێك هەیە گاڵتە بە خواکانیان دەکات و لە دینەکەیان کەم دەکاتەوە .. هەستان لە دژی أبو بکر ﷺ و موسڵمانان .. بۆیە دەستیان کرد بە لێدانی ئەوان لە مزگەوتدا .. بە لێدانێکی سەخت .. أبو بکریش ﷺ بەردەوام بوو لە ئاشکرا کردنی دینەکەی .. بۆیە کۆمەڵێك لەوان دەوریان لێگرت و دەستیان بە لێدانی کرد .. تاوەکو کەوتە سەر زەوی .. لەکاتێکدا ئەو کابرلیەکی بە تەمەنە .. تەمەنی گەیشتووەتە نزیکەی پەنجا ساڵ .. (عوتبەی کوڕی رەبیعە) یەکێك بوو لە هاوپەش بڕیاردەرەکان لێی نزیك بووەوە بە پێ چووە سەر سنگی و سکی و بە پێڵاوەکەی لێی دەدا .. وە

دەمیدا لە دەم وچاوی تاكو گۆشتی ڕوومەتیان بچڕاند و برینداریان كرد .. خوێن بە ڕوویدا هاتە خوارەوە .. تاكو ڕوومەتی و لوتی لەیەك نەدەكرایەوە.. أبوبكریش ﷺ بوراوەتەوە، پاشان هۆزی (بەنی تیم) كە هۆزی أبو بكر بوون هاتن .. پێشوازیان لێكرد و بێ باوەڕانیان لێ دوور كردەوە، پاشان بە كەلوپەلەكەی خۆی هەڵیان گرت .. گومانیان لە مردنی نەبوو .. یەكەم وشە كە بە زاریدا هات وتی: پێغەمبەری خوا ﷺ چی بەسەرهات؟

باوكی پەست بوو، دەستی كردە جوێن دان و لە ژوورەكە دەرچووە دەرەوە .. دایكی لەسەر سەری دانیشت .. هەوڵ دەدات نان و ئاوی بداتێ.. هەوڵێكی زۆر .. كەچی ئەو دەڵێت: پێغەمبەری خوا ﷺ چی بەسەر هات؟ وتی: سوێند بە خوا هیچ زانیارییەك نازانم دەربارەی هاوڕێكەت .. وتی: بڕۆ بۆ لای (دایكی جەمیل ی كچی الخطاب) .. پرسیاری ئەوی لێ بكە ..(دایكی جەمیل) ئافرەتێكی موسڵمان بوو .. دینەكەی خۆی ئاشكرا نەكردبوو ..دایكی لەماڵ چووە دەرەوە بۆلای (دایكی جەمیل)، وتی: (أبو بكر) ﷺپرسیاری (محمدی كوڕی عبد الله) ت لێ دەكات ..(دایكی جەمیل) لەوە ترسا موسڵمان بوونی ئاشكرا بێت .. وتی: نە (أبو بكر) دەناسم و نە (محمد) .. بەڵام ئەگەر پێت خۆشە پێكەوە دەچین بۆ لای كوڕەكەت .. وتی: بەڵێ .. پێكەوە ڕۆیشتن .. كە چووە ژوورەوە بۆلای أبو بكر ﷺ.. بینی كەوتووە .. ڕوومەتی بریندار بووە .. خوێنی لێ دەڕژێ .. بۆیە دەستی بە گریان و كرد و وتی: سوێند بەخوا ئەو كەسانەی وایان لە تۆ

کردووە .. ئەهلی کوفرو خراپەکارین .. وە منیش تکام هەیە لای خوا تۆڵەی تۆیان لێ بکاتەوە .. أبو بکر ڕووی لێکردو خەریك بوو ئارامی نەمێنێ، ووتی: ئەی دایکی جەمیل .. پێغەمبەری خوا ﷺ چی بەسەر هات؟ دایکی جەمیل تەماشایەکی دایکی (أبو بکر)ی کرد .. چونکە هێشتا ئەو موسڵمان نەبوو .. لەوە ترسا نهێنی موسڵمانان لای بێباوەڕان بدرکێنێ .. دایکی جەمیل بە أبو بکری ﷺ ووت: ئەمە دایکتە گوێی لێمانە .. ووتی: گوێت لای ئەو نەبێت و بڵێ .. ووتی: پێغەمبەری خوا ﷺ ساغ وسەلامەتە .. ووتی: ئەو لە کوێیە ؟ ووتی: لەماڵی (أبي الأرقم)ە..

دایکی ووتی: ئەوا هەواڵی هاوڕێکەت زانی .. ئێستا بخۆو بخۆرەوە .. ووتی: نەخێر.. سوێند بێت لەسەرم نابێت تامی خواردن و خواردنەوە بکەم تاکو نەڕۆم بۆ لای پێغەمبەری خوا ﷺ و بە چاوەکانم نەیبینم .. بۆیە ئەوان هەوڵیان لەگەڵدا تاکو تاریك داهات .. خەڵکی هێور بوونەوە .. هەوڵی دا هەستێت .. بەڵام نەیتوانی .. دایکی و دایکی جەمیل بەیەکەوە یارمەتییان دا و هەڵیانساند .. ڕۆیشتن تاکو چوونە ژوورەوە بۆلای پێغەمبەری خوا ﷺ.. کاتێ پێغەمبەری خوا ﷺ ئەوی بینی .. باوەشی لێدا و دەستی کرد بە ماچ کردنی .. وە موسڵمانان باوەشیان پێدا کرد .. پێغەمبەری خوا ﷺ زۆر بەزەیی پێدا هاتەوە .. أبو بکر ﷺ دەڵێت: بە دایك و باوکمەوە بە قوربانت بم ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ.. هیچ ئازارێکم نییە .. تەنها ئەو بێباوەڕە نەبێت کە ئازاری دەم و چاوی داوم .. پاشان أبو بکر ﷺ فەرمووی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ.. ئەمە دایکمە لەگەڵ

ڕۆڵەکەیدا باشە .. وە تۆیش کەسێکی پیرۆزی .. بانگەوازی بکە بۆلای خوا.. وە دوعایشی بۆ بکە .. بەڵکو خوای گەورە لەسەر دەستی تۆ لە ئاگری دۆزەخ ڕزگاری بکات.. بۆیە پێغەمبەری خوا ﷺ دوعای بۆکرد و پاشان بانگی کرد بۆلای خوا .. ئەویش موسڵمان بوو .. ئەم سووربوونە مەزنەی ابو بکر ﷺ.. یەکەم بەرهەم لە بەرهەمەکانی ئەوە بوو کە خوای گەورە دامەزراوی کرد لەسەر ئەم دینە.. کاتێك پێغەمبەری خوا ﷺ کۆچی دوایی کرد . هەندێ لە هاوەڵان گومانیان کرد لە مردنی .. بۆیە (عمر)ﷺ هەستا و شمشێرەکەی دەرهێناو هەڕەشەی دەکرد لەو کەسانەی بڵێن پێغەمبەری خوا ﷺ مردووە.. لەو کاتەدا ابو بکر ﷺ زۆر لەسەر خۆو هێمنانە بە هەنگاوێکی دامەزراوانە دەچێتە سەر مینبەر .. وە بە قسە شیرینەکەی ئەو کێشەیە چارەسەر دەکات و دەڵێت: (هەرکەسێ (محمد) ی دەپەرست ئەوا (محمد) کۆچی دوایی کرد، وە هەرکەسێ خوای گەورەی دەپەرست ئەوا خوای گەورە زیندووەو نامرێت) .

پاشان چەند هۆزێکی عەرەب لە دەورو بەری مەککە لە ئیسلام هەڵدەگەڕێنەوە .. بۆیە ابو بکر بە ڕوویاندا دەوەستێت .. بە دامەزراوی و بڕوایەکی بەتینەوە .. تاکو دیسان هێزو دەسەڵاتی بۆ ئیسلام گەڕاندەوە .. بەڵکو لە بەرهەمەکانی ئەو سوور بوونە ئەوەیە کە زیاتر لە سی لە هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ لەسەر دەستی ئەو موسڵمان بوون .. شەش لەوان لەو دە کەسەن کە مژدەی بەهەشتیان پێ دراوە. وە دەبێت کچان و کوڕان .. بەڵکو پیاوان و ژنانی موسڵمانان .. ئەگەر یەکێك لەوان ئارەزو شەهەوتێك

هاتە رێگای .. یان هەستی کرد دڵی رەق بووە.. یان هەستی کرد لە گوێڕایەڵی دوور کەوتووەتەوە .. وە حەزی لە قەدەغەکراوەکانە .. شکایەتی خەمەکانی لای برایەکی دڵسۆزو دەست پاك بکات بە مەبەستی ئامۆژگاری کردنی .. وە پێشینان جاری وا بوو هەندێکیان بە هەندێکی تریان دەووت: (تعال بنا نؤمن ساعة).

واتە: وەرە با ساتێك ئیمانمان تازە بکەینەوە.

ئیمامی (الترمذي) و (النسائي) بە سەنەدێکی (جید) ریوایەتیان کردووە .. کە (مرثد ی کوڕی أبی مرثد)ﷺ لە شاری مەدینە بە نهێنی دەردەچوو بۆ شاری مەککە .. وە دەچووە ئەو ماڵانەی کە بەندییەکانی موسڵمانانی تیادا بەند کرابوو وە لە کۆتەکەیان دەریازیانی دەکردو لەگەڵ خۆیدا دەیانی برد بۆ مەدینە .. شەوێك لە شەوان چووە ناو شاری مەککەوە .. بەڵێنی بە یەکێك لە بەندەکان وەرگرتبوو لە جێگایەکدا یەکبگرن .. لە کاتێکدا ئەو بەرەو ئەو جێگایە دەڕۆیشت .. ئافرەتێك لە ئافرەتە خراپەکانی مەککەی بینی .. پێیان دەووت (عناق) کە لە کاتی نەفامیدا هاوڕێی بوو .. کاتێ ئەوی بینی خۆی لێ شاردەوە بەڵام (عناق) ئەوی بینی .. ئەویش بەرەو لای هات و تەماشای کرد و ناسییەوە ..

وتی: مرثد؟

مرثد ..

بەخێر بێیت .. فەرموو ئەمشەو لامان بمێنەوە ..

ووتی: ئەی (عناق) خوای گەورە زینای حەرام کردووە ...

ووتی: دەیکەیت یان ئابڕووت ببەم ..

ووتی: نەخێر ..

ئەویش هاواری کرد: ئەی چادرنشینەکان .. ئەم کابرلیە هاتووەو دەیەوێ بەندییەکانتان دەرباز بکات .. بۆیە (مرثد) ﷺ ترساو هەڵات .. هەشت پیاو لە پیاوانی ئەوان شوێنی کەوت ..ئەویش چووە ناو باخچەیەکەوەو لە جێگایەکدا خۆی شاردەوە .. ئەوانیش چوونە ناو باخچەکەوەو خوای گەورە ئەوانی کوێر کرد و ئەویان نەبینی بۆیە گەڕانەوە جێگای خۆیان .. ماوەیەکی کەم لە جێگاکەی مایەوە . پاشان دەرچوو بۆ ئەو جێگایەی کە بەڵێنی بە هاوڕێکەی دابوو .. لەگەڵ خۆیدا هەڵیگرت و بەڕێ کەوتن و لە مەککە دەرچوون .. هەموو کۆت و زنجیرەکەی لێ کردەوە تاکو گەیشتنە شاری مەدینە .. بەڵێ ... گەیشتنە مەدینە .. بەڵام دڵی هێشتا لای ئەو ئافرەتە مابوو .. بۆیە ئارامی نەگرت .. چووە خزمەتی پێغەمبەری خوا ﷺ و پێی ووت: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ .. ئایا (عناق) مارە بکەم؟؟ پێغەمبەری خوا ﷺ پشتی لێ کرد .. بۆیە جارێکی تر پرسیاری لێ کردەوە: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئایا (عناق) مارە بکەم؟؟ پێغەمبەری خوا ﷺ بێ دەنگ بوو تاکو خوای گەورە ئەو ئایەتەی دابەزاند کە دەفەرموێت:

﴿الزَّانِي لَا يَنكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ (٣)﴾ [سورة النور].

واتە: پیاوی زیناکەر تەنها ئافرەتی زیناکەر یاخود موشریك مارە دەکات، ئافرەتی زیناکەریش تەنها پیاوی زیناکەر یا خود موشریك مارەی دەکات

(هاوسەرێتی پیاوان و ئافرەتانێك كە بەردەوامن لەسەر زینا)، ئەوە لەسەر ئیماندارانی حەرام كراوە .

پاشان پێغەمبەری خوا ﷺ بانگی كرد و پێی ووت: ئەی مرثدﷺ .. پیاوی زیناكەر نابێت هیچ ئافرەتێك مارە بكات تەنها ئافرەتی زیناكەر یان موشریك نەبێت وە ئافرەتی زیناكەر نابێت هیچ پیاوێك مارەی بكات تەنها پیاوی زیناكەر یان موشریك نەبێت .. بۆیە تۆیش ئەو مارە مەكە[٥] ..

خوای گەورە لە مرپد رازی بێت .. ببینەو تەماشاكە، چۆن فریای خۆی كەوت بە پرسیار كردن لە پێغەمبەری خوا ﷺ تاكو ئەو وەسوەسەیەی كە شەیتان دەیویست لە خشتەی ببات لەسەری نەما ..

أبو نعیم لە كتێبی (حلیة الأولیاء) دا باس دەكات و دەڵێت:

لە (عەمری كوڕی مەیمون ی كوڕی مەهران) ەوە دەڵێت:

پاش ئەوەی باوكم تەمەنی گەورە بوو، وە چاوەكانی لە دەست دا .. پێی ووتم: كوڕم با بڕۆین بۆ لای (الحسن البصری) منیش لە ماڵ دەرم كرد و بەرەو ماڵ (الحسن البصری) بردم .. كاتێ چوینە ژوورەوە بۆ لای (الحسن البصری) باوكم پێی ووت: ئەی باوكی سەعید .. دڵم هەندێك رەق بووە .. داواكارم هەندێ نەرم و نیانیم پێ ببەخشی ..

الحسن ئەو ئایەتەی خوێندەوە كەخوای گەورە دەفەرموێت:

---

(٥) (رواه الترمذي وأبو داود، وصححه الشيخ الألباني في: صحيح سنن الترمذي: ٣١٧٧، وصحيح سنن أبي داود: ٢٠٥١).

﴿أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ (٢٠٥) ثُمَّ جَاءَهُم مَّا كَانُوا يُوعَدُونَ (٢٠٦) مَا أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا يُمَتَّعُونَ (٢٠٧)﴾ [سورة الشعراء].

واتە: باشە ئایا ئەگەر چەندەها ساڵ مۆڵەتیان بدەین و ژیانی دونیا بە خۆشی ببەنە سەر، باوەڕ دەهێنن؟! * پاشان ئەگەر ئەو هەڕەشەو سزایەی کە لەوان کراوە هاتەدی و پێشهات، دەتوانن چی بکەن؟! * ئەوسا ئیتر ئەو رابواردنەی دونیایان هیچ فریایان ناکەوێت و بێ سوود دەبێت .

باوکم دەستی بە گریان کرد .. تاکو کەوتە سەر زەوی ... پاشان بە پێیەکانی دەیدا بە زەویدا.. هەروەکو چۆن مەڕێکی سەربڕاو پێیەکانی دەدا بە زەویدا .. وە (الحسن البصری) ش لەگەڵیدا دەستی بە گریان کرد .. جاریەیەکی الحسن البصری هات و ووتی: بە راستی ئەو پیرە مێردەتان ماندوو کرد .. هەستن و بڵاوەی لێ بکەن .. منیش دەستی باوکم گرت و پێکەوە دەرچووین .. کاتێ چووینە سەر ڕێگاکە .. باوکم سیخورمەیەکی لێدام .. پاشان ووتی: ئەی کوڕی خۆم .. چەند ئایەتێکی بە سەرماندا خوێندەوە ئەگەر بە دڵەکانت لێی تێ بگەیشتایەی ئەوا چەند برینێکی پێوە بە جێدەهێشت ..

بەڵێ ....

لا بُدَّ مِن شكوىً إلى ذي مُرُوءَةٍ   يُناجيك أو يسليك او يتوجع

وە لە مەزنترین ڕێگاکانی دامەزراو بوون لەسەر ئەم دینە .. ئەوەیە کە هەموو کەسێك دەبێت گوێڕایەڵی پەروەردگار بێت لە نهێنی و ئاشکرادا ..

لە (سنن أبن ماجە)دا بە سەنەدێکی (صحیح) هاتووە .. کە خۆشەویست ﷺ فەرموویەتی:

(لأعلمن أقواماً من أمتي يأتون يوم القيامة بأعمال أمثال جبال تهامة بيضاء، فيجعلها الله هباء منثورا، قال ثوبان: يا رسول الله صفهم لنا، جلّهم لنا، لا نكون منهم ونحن لا نعلم، قال: أما إنهم إخوانكم، ومن جلدتكم، و يأخذون من الليل كما تأخذون، ولكنهم قوم إذا خلوا بمحارم الله انتهكوها)[٦].

واتە: خەڵکانێك لە ئوممەتەکەم دەناسم لە ڕۆژی دواییدا بە کۆمەڵێك چاکەوە دێن وەکو چیاکانی (تهامة) سپییە .. بەڵام خوای گەورە هەمووی پەرت و بڵاو دەکاتەوە) ثوبان وتی: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ وەصفی ئەوانەمان بۆ بکە، با ئێمە نەبینە یەکێك لەوان بەبێ ئەوەی ئاگامان لە خۆمان بێت و نەزانین.. فەرمووی: ئەوانە برای ئێوەن.. وە هەر لە ئەوەی ئێوەن .. ئەوانیش شەو نوێژ دەکەن چۆن ئێوە دەیکەن .. بەڵام ئەوان خەڵکێکن ئەگەر لە قەدەغەکراوەکانی خوا دوویەدوو بونایەتەوە و کەس دیار نەبولیە ئەوا ئەنجامیان دەدا) .

ڕۆژێك ئافرەتێك لەگەڵ پیاوێکدا دوو بە دوو بوونەوە .. و شەیتان سێیەمیان بوو .... بۆیە ئەو ئافرەتە بانگی کرد بۆ ئەنجامدانی کاری خراپە.. کابرا وتی: پیاوێك بەهەشتێك کە پانتاییەکەی بە قەد ئاسمان و زەوییەکانە بفرۆشێ بە تام و چێژێکی کاتی .. بە بێ گومان ئەوە کەسێکی شێتە ..

---

(٦) (رواه ابن ماجة، وصححه الشيخ الألباني في: صحيح سنن ابن ماجة: ٤٢٤٥، وصحيح الترغيب والترهيب: ٢٣٤٦).

وه پیاوچاکان هەردەم کاری نهێنییان هەبووه تەنها له نێوان خۆیان و خوادا و هیچ کەس نەیدەزانی .. وەکو بەخشینی پاره به نهێنی . یان ئامۆژگاری کردنی کەمتەرخەمان .. یان له ئەستۆ گرتنی هەتیوان .. یان بێوەژنێك یان هەژارێك .. یان شەو نوێژکردن .. یان به ڕۆژ به ڕۆژوو دەبوون .. یان پاڕانەوه و داوای لێبوردن له خوای گەوره ... یان خەتم کردنی قورئان .. یان یادی بەردەوامی خوای گەوره و میهرەبان .. و خوای گەوره هەرگیز چاکەی چاکەکاران بزر ناکات.

ابو بکر ﷺ ئەگەر ڕۆژانه نوێژی بەیانی بکردایه پاشان دەردەچوو بۆ ئەو بیابانه.. ماوەیەك دەمایەوەو پاشان دەگەڕایەوه بۆ مەدینه .. بۆیه (عمر) ﷺ سەرسامی ئەو کاره بوو .. ڕۆژێك له پاش ئەوەی نوێژی بەیانی کرد به نهێنی شوێنی کەوت.. بینی ابو بکر له مەدینه دەردەچێت و دەچێت بۆ چادرێکی کۆنه لەو بیابانەدا .. بۆیه عمر ﷺ له پشت بەردێکەوه خۆی حەشار دا .. ابو بکر ﷺ ماوەیەك له چادرەکەدا مایەوه .. پاشان دەرچوو.. پاشان عمر ﷺ له پشت بەردەکه هاته دەرەوەو چووه ژوورەوه بۆ چادرەکه .. بینی ئافرەتێکی لاوازی نابینا لەگەڵ کۆمەڵێك منداڵی بچووکدا دانیشتووه ... عمر ﷺ پرسیاری لەوان کرد: ئەو کابرایه کێیه دێت بۆ لاتان؟؟ ئافرەتەکه ووتی: نایناسم .. بەڵام ئەوه کابرایەکی موسڵمانه .. هەموو بەیانییەك دێت بۆ لامان بۆ ماوەیەکی زۆره .. عمرﷺ ووتی: چی دەکات؟؟ ئافرەتەکه ووتی: ماڵەکەمان بۆ دەماڵێت .. وه هەویرەکەمان بۆ دەشێلێت .. وه حەیوانەکانمان بۆ دەدۆشێ .. و پاشان

دەڕوات .. بۆیە عمر ﷺ هاتە دەرەوە و لەبەر خۆیەوە دەیووت: بە ڕاستی جێنشینەکانی پاش خۆتت ماندوو کرد ئەی ابو بکر ﷺ.. بە ڕاستی جێنشینەکانی پاش خۆتت ماندوو کرد ئەی ابو بکر .. .

بە ڕاستی عمر ﷺ خۆیشی هیچی دوور نەبوو لە ابو بکرەوە لە خواپەرستی و دڵسۆزی .. ڕۆژێك لە شار هاتە دەرەوە .. کابرایەکی ڕێبواری بینی لە ناوەڕاستی ڕێگاکە چادرێکی دلناوەو لەوێ نیشتەجێ بووە .. وە لەبەر دەرگاکەی دانیشتووە .. بەڵام حاڵی تێك چوو بوو .. بۆیە عمر ﷺ پرسیاری لێ کرد: تۆ کێی؟ ووتی: من کابرایەکی دەشتەکیم .. هاتووم بۆ لای ئەمیری ئیمانداران بۆ ئەوەی شتێکم لە بەخششەکەی خۆی پێ ببەخشێ .. عمر ﷺ گوێی لە دەنگی ئاهو ناڵەی ئافرەتێك بوو لەناو چادرەکەوە دەهات .. پرسیاری لێ کرد .. کابرا ووتی: بە ڕێگای خۆتدا بڕۆ بۆ کاری خۆت ڕەحمەتی خوات لێ بێت .. عمرﷺ ووتی: ئەمە کاری منە.. کابرا ووتی: خێزانەکەم کاتی منداڵ بوونییەتی .. وە هیچ پارەیەك و خواردنێکم نییە و کەسیشم نییە .. بۆیە عمر ﷺ بە پەلە گەڕایەوە ماڵ و بە خێزانەکەی کە ناوی (ام کلثوم ی کچی علی) بوو ووت: خەیرێك رووی تێ کردووی ئایا دەتەوێت بەشدار بیت؟؟ ووتی: چییە؟ ئەویش باسی کابرای بۆ کرد .. بۆیە خێزانەکەی کەرەستەی پێویستی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرت ..وە (عمر)یش ﷺ چەند کەرەستەیەکی هەڵگرت کە پڕ بوو لە خواردن لەگەڵ مەنجەڵێك و هەندێ سووتەمەنی ..پاشان ڕۆیشتن بۆ لای کابرا .. وە خێزانەکەی عمر ﷺچووە ژوورەوە بۆ لای ئافرەتەکەی ناو چادرەکە ..

ئەویش لای کابرا لە دەرگای چادرەکە دانیشت .. پاشان ئاگری کردەوەو دەستی کرد بە گڕدانی و ئامادەکردنی خواردن .. وە دوکەڵی ئاگرەکە دەچووە نێو ریشییەوە .. وە کابرایش تەماشای دەکرد .. ئەو لەو حاڵەدا بوو .. خێزانەکەی بانگی لێ کردو ووتی: ئەی ئەمیری ئیمانداران موژدەی کوڕێك بدە بە هاوڕێکەت .. کاتێ کابرا وشەی (ئەمیری ئیمانداران)ی بیست .. ترساو ووتی: تۆ عمری کوڕی خەتتابی ﷺ؟؟ ووتی: بەڵێ .. بۆیە کابرا تێك چوو .. وە خۆی لە عمر ﷺ دوور کردەوە .. عمر پێی ووت: لە جێگەی خۆت بمێنەوە .. پاشان عمر ﷺ بە دەستی خۆی مەنجەڵەکەی هەڵگرت .. و لە چادرەکەی نزیکی کردەوەو بانگی خێزانەکەی کردو ووتی: ئەو خواردنەی پێ بدە تاکو تێر دەبێت .. ئافرەتەکە لە خواردنەکەی خوارد .. پاشان ئەوەی مایەوە لە چادرەکە هێنایە دەرەوە .. (عمر) یش ﷺ لێی وەرگرت و لەبەر دەستی کابرای داناو.. ووتی: فەرموو بخۆ .. بە راستی شەونخونیت زۆر چێشتووە و ماندوو بووی.. پاشان عمر ﷺ بانگی خێزانەکەی کرد و ئەویش هاتە دەرەوە و بە کابرای ووت: ئەگەر سبەینێ رۆژ بووەوە ئەوا سەرمان لێ بدە، ئەوا فەرمان بە شتێك دەکەین کە لە قازانجی تۆدا بێت ..

وە هەروەها پیاوچاکانی پاش ئەوان وەکو ئەوان بوون ..

(علی کوڕی حسین) کابرایەك بوو شەولە کیسە خواردن و نانی بە کۆڵ هەڵدەگرت و دەیکردە صەدەقە .. و دەیووت: صەدەقە کردن بە نهێنی پەستی و توڕەیی خوای گەورە دەکوژێنێتەوە .. کاتێ کۆچی دوایی کرد ..

بینیـان پـشتی رەش بووەتـەوە .. وتیـان ئەمـە پـشتی بارهـەڵگرە وە نەمانزانیوە کاری حەماڵی کردبێت .. لە پاش ئەوە خـواردن لـە سـەد مـاڵی خەڵکی مەدینە برا .. لـە مـاڵی بێوەژنـان و هـەتیوان نەیانـدەزانی کـێ ئـەو خواردنەیان بۆ ئامادە دەکات .. پاشان بۆیان دەرکەوت ئەوە (علـی) بـووە ئەو هەموو خواردنەی بۆیان ئامادە دەکرد ..

یەکێ لە پێشینان (سەلەف) بۆ ماوەی بیست سـاڵ بـە رۆژوو بـوو.. رۆژێـك رۆژووی دەگرت و رۆژێك دەیخوارد .. وە کەس و کارەکـەی نەیانـدەزانی .. چونکە ئەو دوکانێکی هەبوو ئەگـەر رۆژ بوایەتـەوە دەرۆیـشت بـۆ دوکـان و خواردنی بەیانی و نیوەڕۆی لەگەڵ خۆیدا دەبرد .. ئەگەر ئەو رۆژە بوایە کە بە رۆژوو دەبوو خواردنەکـەی دەکـرد بـە صـەدەقە .. وە ئەگـەر بـە رۆژوو نەبوایە ئەوا خواردنەکەی دەخوارد ئەگەر رۆژ ئاوا بوایە دەگەڕایەوە بۆ نـاو منداڵەکانی و لەگەڵ ئەواندا نانی ئێوارەی دەخوارد .. بەڵێ .. هەستیان بـە پەرستنی خوای پەروەردگار دەکرد لە هەموو کارێکیاندا .. بە راستی ئەوانە لە خوا ترس بوون ..! وە بە راستی ئەولیا و خۆشەویستی خوا بوون .. وە خوای گەورە دەفەرموێت:

﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا (٣١) حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا (٣٢) وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا (٣٣) وَكَأْسًا دِهَاقًا (٣٤) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا (٣٥) جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا (٣٦)﴾ [سورة النبأ].

واتە: بە راستی بۆ خواناسان و پارێزکاران سەرفرازی و خۆشـی و شـادی و کامەرانی فراوان ئامادەیە *چەندەها باخچەی جوان و جۆری تـرێ * (لـەو

جێگە و ڕێگە خۆشانەدا هاوسەر و هاودەمی) ئافرەتانی سینەجوان و (دیمەن جوان) هاوتەمەن ئامادەیە * لەگەڵ کاسەی پڕ لە شەرابی تایبەتیدا * لەو بەهەشتەدا هیچ جۆرە قسەیەکی پڕو پووچ و درۆ و دەلەسەیەك نابیستن * ئەمەش هەمووی پاداشتێکە لە لایەن پەروەرگارتەوە (ئەی ئیمانداران)، بەخششێکە بە حسابێکی ورد دەبەخشرێت (بە بەختەوەران) .

کەواتە موژدە بۆ ئەو دڵانە کە پڕ بوونە لە ترسی خوای پەروەردگار ..!!

وە خۆشەویستی ئەو زاڵ بووە بە سەریاندا ... گوێڕایەڵی خوای گەورە لایان بۆتە خوویەك وە جوڵانەوەی و بێدەنگیان لا بۆتە عیبادەت ..

واللهِ لوْ جَالستَ نفسَكَ خَاليًا	وبحثْتَهَا بحْثاً بلا رَوَغانِ
لوجَدتَ خيرَ العَيشِ عَيشَهُمُ فإنْ	تَقْعُد رجَعتَ بذلَّةٍ و هَوانِ
فالحقُّ شمْسٌ و العُيونُ نَواظِرٌ	لا تختَفِي إلا على العمْيَانِ
والقلبُ يَعمَى عن هُدَاهُ مثلَما	تَعمَى و أعظَمُ هَذِه العَينَانِ
و صَلاحُهُ وفَلاحُهُ و نَعيمُهُ	تجريدُ هَذا الحُبِّ للرَّحمنِ
فَإذا تخلَّى مِنْه أصبحَ حَائِراً	ويَعُودُ فِي ذا الكوْنِ ذا خُسرَانِ

واتە: سوێند بە خوا ئەگەر لە خۆتدا بە تەنهایی دانیشیت

وە لێی بکوڵیتەوە بە مەرجێ لێکۆڵینەوەیەکی بە بێ فرت و فێڵ

دەبینی کە خۆشترین ژیان ژیانی ئەوانە چونکە

ئەگەر دانیشیت ئەوا دەگەڕێیتەوە بە زەلیلی

ڕاستی وەکو ڕۆژ وایە و چاوەکانیش تەماشاکارن

ئەو ڕاستی یە هیچ بزر نابێت تەنها لە نابینا نەبێت

وە دڵەکانیش کوێر دەبن لە ڕێگای ڕاست هەروەکو چۆن

کوێر دەبێت –بە زیاتریشەوە – ئەم دوو چاوە

وە چاکسازی و ڕزگار بوونی و خۆشگوزەرانی

ئەوەیە تەنها خۆشەویستیت بۆ خوا بهێڵیتەوە

ئەگەر وازی لێ بهێنی ئەوا سەرسام دەبێت

ئەوا لە گەردووندا بە خەسارەت مەندی دەگەڕێتەوە

وە ئەو کەسەی لەسەر ئەم دینە بەردەوامە ... با مەغرور نەبێت بەو بەردەوامییە.. وە مەغرور نەبێت بە زۆری نوێژو عیبادەتەکانی .. بەڵکو دلوا لە خوا بکات کە دامەزراوی بکات لەسەر ئەم دینە .. دلوای پارێزگاری و دڵنیایی لێ بکات ..

تەماشای بت شکێن بکە .. دروستکەری کەعبەی پیرۆز .. ئیبراهیم (عليه السلام) کاتێ کە کەعبەی پیرۆزی دروست دەکرد، لە خوا دەپاڕایەوەو دەیفەرموو:

﴿وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَن نَّعْبُدَ الأَصْنَامَ (٣٥) ﴾ [سورة إبراهيم] .

واتە: خۆم و نەوەکانیشم بپارێزە لەوەی کە بتەکان بپەرستین.

کێ لە پاش ئیبراهیم (عليه السلام) لە خۆی دڵنیایە لە گومڕا نەبوون ...؟

قالت أم سلمة (رضي الله عنها): كان أكثر دعاء النبي ﷺ أنه كان يقول: (اللهم يا مقلب القلوب ثبت قلبي على دينك)[٧].

(٧) (رواه الترمذي، وصححه الشيخ الألباني في: صحيح الجامع الصغير: ١٨٠١).

ئوم سەلەمە دەفەرمێت: زۆربەی پاڕانەوەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەوەبوو کە دەیفەرموو: پەروەردگارا ..ئەی ئەو خوایەی دڵەکان ئەمدیو ئەودیو دەکەیت دڵمان لەسەر دینەکەت دامەزراو بکە .

وە پەنای دەگرت بە خوا لە گومڕا بوون لە پاش هیدایەت ..

وە لە بەهێزترین ڕێگاکانی دامەزراو بوون: خۆ خەریك کردنە بە میراتی پێغەمبەرانەوە(علیهم الصلاة والسلام) .. ئەویش بە شوێن کەوتن و دلواکردنی زانستی سوود بەخشە .. وە ئامادە بوون لە مەجلیسەکانی زانستدا .. وە تێکەڵ بوون لەگەڵ ئەهلی زانستدا .. وە خوێندنەوەی کتێبەکانی .. وە بزانە کە زانایەك سەختترە لەسەر شەیتان لە هەزار خواپەرست .. وە فەزڵی زانا بەسەر خواپەرستەوە وەکو فەزڵی (مانگ)ە بەسەر هەموو ئەستێرەکانەوە .. وە لە کۆتاییدا لە ڕێگاکانی دامەزراوبوون لەسەر ئەم دینە ئەوەیە کە دەبێت بەندە چاوەڕوانی پاداشت بکات لەسەر هەموو ئەو گوێڕایەڵیانەو دوور کەوتنەوەی لە قەدەغەکراوەکان ...

سەیرە.. چۆن کەسێکی ژیر ئەوەی کە چاو نەیبینیوە و هیچ گوێیەك نەیبیستووە و بە خەیاڵی هیچ مرۆڤێکدا نەهاتووە دەفرۆشێت بە ژیانێکی کاتی کە وەکو خەو وایە ..؟!!

سەیرە ..چۆن بەهەشتێك کە پانتاییەکەی بە قەد زەوی و ئاسمانەکانە دەفرۆشێت بە بەندیخانەیەك کە پڕە لە بەڵاو نەهامەتی ..؟؟!!

یان جێگانشینێك کە ڕووبار بە ژێریدا دەڕوات دەفرۆشێت بەکەلاوەیەك کە کۆتاییەکەی نەمان و وێرانەیە ..؟!!

سەیرە .. چۆن ئەو کچە جوانانەی کە دەڵێی گەوهەر و مەرجانن بە ئەو کچە پیس و چەپەڵ و بێ نرخ و سووکانە دەگۆڕێتەوە..؟!!

یان چۆن ڕووبارێك لە مەی کە ئەوەی دەیخواتەوە تام و چێژێکی زۆر دەکات دەفرۆشێت بە خواردنەوەیەك کە دین و دونیات لێ تێك دەدات ..؟!!

سەیرە .. چۆن تەماشا کردنی ڕووی خوای بە عیززەت و دانا دەفرۆشێت بە تەماشا کردنی ئافرەتێکی خراپەکاری ناشیرینی پیس ..؟!!

یان چۆن بیستنی وتاری خوای میهرەبان دەفرۆشێت بە مۆسیقا و ئاوازەکان !؟.

چۆن دانیشتن لەسەر مینبەرێك لە مرواری دروست کرلو لە ڕۆژێکدا کە خوای گەورە بەردەوام زیاتر دەبەخشێتە بەندەکانی دەفرۆشێت بە دانیشتن لەگەڵ هەموو شەیتانێکی خراپدا ..؟!!

بەڵێ .. چۆن ڕقت لێی دەبێت؟!! لە کاتێکدا ئەوەماڵێکە خوای گەورە بە دەستی خۆی ئامادەی کردووە .. و کردوویەتییە مەنزڵگای خۆشەویستەکانی خۆی ..! وە وەصفی چوونە ژوورەوەی بۆ ئەو جێگە کردووە بە (الفوز العظیم) واتە:(سەرکەوتنی مەزن)، وە موڵکایەتییەکەی بە (المُلك الکبیر) ناوبردووە ..

ئەگەر پرسیاری گڵەکەی دەکەیت ئەوا لە مسك و زەعفەرانە ...

وە ئەگەر پرسیاری سەقفەکەی دەکەی ئەوا عەرشی پەروەردگارە..

وە بەردەکەی لە مرواری و گەوهەرە ...

وە دیوارەکانی لە ئاڵتون و زیوە...

ئەگەر پرسیاری بەرووبومەکانی دەکەی ئەوا لە هەنگوین بەتام ترە..

ئەگەر پرسیاری گەڵاکانی دەکەیت ئەوا لە ئاوریشم نەرمترە ..

بەڵام رووبارەکانی ماستاوەو بە هیچ شێوەیەك تامی ناگۆڕێت ..

وە چەندەها رووبار لەمەی ئەوانەی کە دەیخۆنەوە تام و چێژێکی زۆری لێ وەردەگرن ... وە چەندەها رووبار لە هەنگوینی پاك و پالاڤتە .. وە خواردنەکەیان میوەیەکە کە بە ئارەزووی خۆیان هەڵیدەبژێرن .. وە گۆشتی باڵندە کە خۆیان حەزی لێ دەکەن .. وە جلوبەرگی دانیشتوانەکەی لە ئاوریشم و ئاڵتونە .. وە جێگای پشوودانیان بەرزترین نرخ و پلەی هەیە.. وە خزمەتکارەکانیان منداڵی جوان و نەمرن کە دەڵێی مرواری پۆشراون .. ئەوان لە باخ و باخاتەکانیدا یاری دەکەن و رادەبوێرن .. وە لە بەرهەمەکانی تام و چێژ وەردەگرن .. وە هەردەم ئەو منداڵە جوانانە بە دەوری ئەواندا دەسورێنەوە .. ئەو رۆژە لە خواترسان بە نوێنەرایەتی بەرەو لای خوای گەورە دەڕۆن .. وە تاوانباران بەرەو دۆزەخ راپێچ دەکرێن..

بەهەشت چەندە سەیرە ... !!؟؟

ئەوانەی ئەو بەهەشتەیان دەوێ چۆن خەویان لێ دەکەوێ؟!

وە چۆن تامەزرۆیانی بەهەشت پێشبڕکێی بۆ ناکەن لە کاتێکدا خواکەیان بانگیان دەکات و دەفەرموێت:

﴿يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ (٦٨) الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ (٦٩) ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ (٧٠) يُطَافُ

عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (٧١) وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ (٧٢) لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ (٧٣)﴾ [سورة الزخرف] .

واتە: خوای گەورە پێیان دەفەرمووێت: ئەی بەندەکانم ئەمڕۆ ئیتر ئێوە هیچ ترس و بیمێکتان نابێت و هیچ غەم و پەژارەیەك رووتان تێ‌ناکات * ئەو بەختەوەرانە ئەو کەسانەن کە کاتی خۆی باوەڕیان هێناوە بە ئایەتەکانی ئێمە و نیشانەکانی دەسەڵاتداریمان لە بوونەوەردلو موسڵمان بوون *پێیان دەوترێت: فەرموون بچنە بەهەشتەوە خۆتان و هاوسەرانتان، خۆتان و ئەوانەی وەك ئێوە خواناس بوون و لەوێ ژیانی کامەرانی و شادی و بەختەوەریتان پێ‌دەدرێت * لە سەر سینی و کوپی ئاڵتون جۆرەها خواردن و خواردنەوەی جوان و رازاوەو تام خۆش و بۆن خۆشیان بە سەردا دەگێڕن و لەو بەهەشتەدا هەرچی نەفس حەزی پێ بکات و دڵ بیخوازێت و چاو حەز بە بینینی بکات ئامادەیە و ئێوە: ئەی خواناس و پاکان، ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەشی تیادا دەبەنەسەر * (خوای میهرەبان ئەوەندەی تر دڵخۆشیان دەکات، کاتێك پێیان دەفەرمووێت): ئا ئەو بەهەشتەی کە ئێستا ئێوە بوونەتە خاوەنی، وەك میراتی شایستەی خۆتانە، بە هۆی ئەو کاروکردەوانەی کە دەتانکرد * میوەهاتی زۆرو هەمە جۆر تیایدا بۆتان ئامادەیەو لێی دەخۆن (هەرگیز تەواو نابێت و کەم ناکات) .

خوشك و برایانی بەرێز ...

ئەمانــە رێگاکــانی دامــەزراو بــوونن .. بــۆ ئــەو کەســانەی کــە رزگــاری و سەرفرازیان دەوێ .. وە ئێمەیش لەسـەردەمێکداین کـە فیتنـەی تیـادا زۆر بووە .. وە کۆسپەکان و کێشەکان رەنگاو رەنـگ بـوون ... چـەند جـۆرە فیتنەیەك توشی چاوەکان دەبن .. وە جۆرێکی تر توشی بیستن دەبێـت .. وە سێیەم خراپەکاریت لا ئاسان دەکاتەوە ... وە چوارەم بانگت دەکات بۆ پارەی حەرام .. تاکو حاڵی ئێمە نزیکی ئەو سەردەمەیە کە پێغەمبەری خوا ﷺ لە بارەیەوە فەرموویەتی:

(فإن وراءكم أيام الصبر، الصبر فيهن كقبض على الجمر، للعامل فيهن أجـــر خمسين منكم، يعمل مثل عمله، قالوا: يا رســـول الله أو منــــهم.قـــال: بـــل منكم)[٨].

واتە: لە پاش ئێوە رۆژگاری ئارامگرتن هەیە، ئارامگرتن تیادا وەکو ئەوەیە کەسێك ئاسکۆ (پشکۆ) بـە دەسـتەکانی بگرێـت، ئـەو کەسـانەی کـە کـاری چاکەی تیادا دەکەن پاداشتی پـەنجا کـەس لـە ئێـوەی هەیـە ئەگـەر وەکـو کارەکەی ئەو بکات .. وتیان: ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ .. لە خۆیان؟؟ وتی: بەڵکو لە ئێوە .

وە لە (مسلم) دا هاتووە.. کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

(بدأ الإسلام غريبا .. وسيعود غريبا كما بدأ فطوبى للغرباء)[٩].

---

(٨) (رواه الترمذي وابن ماجة، وصححه الشيخ الألباني في: صحيح الترغيب والترهيب: ٣١٧٢).

(٩) (رواه مسلم وابن ماجة، وانظر صحيح سنن ابن ماجة: ٣٩٨٦).

واتە: ئیسلام بە نامۆیی دەستی پێ کردووە وە بە نامۆییش دەگەڕێتەوە هەروەکو چۆن دەستی پێ کرد، موژدە بۆ نامۆکان) بەڵێ ..موژدە بۆ نامۆیان .. لە کۆتایی سەردەمدا پاداشتی چاکەکاران زیاتر و زۆرتر و گەورەتر دەبێت چونکە خەریکە وای لێ دێت هیچ هاوکارێك لەسەر چاکەکاری نادۆزێتەوە ...ئەو کەسێکی نامۆیە لەنێو سەرپێچی کاراندا بەڵێ ئەو نامۆیە لە نێوانیاندا .. ئەوان سوو (ربا) دەخۆن کەچی ئەو نایخوات . ئەوان گوێبیستی گۆرانی دەبن کەچی ئەو گوێبیست نابێت .. ئەوان تەماشای قەدەغەکراوەکان دەکەن کەچی ئەو تەماشای ناکات .. بەڵکو ئەوان توشی شیرك و جادوو دەبن کەچی ئەو توش نابێت .. هێشتا ئەو بەردەوامە لەسەر یەکخواپەرستی .. وە (ئیمامی بوخاری) ریوایەتی کردووە... کە پێغەمبەری خوا ﷺ فەرموویەتی:

(لا يأتي عليكم زمان إلا الذي بعده شر منه حتى تلقوا ربكم)[١٠] .

واتە: هیچ سەردەمێك بە سەرتاندا نایەت ئیللا ئەوەی پاش ئەو دێت لەو خراپترە تاکو دەگەنە خوای خۆتان .

وە (البزار) بە سەنەدێکی (حسن) ریوایەتی کردووە لە پێغەمبەری خوداوە ﷺ دەفەرموێت:

(يقول الله عز وجل: وعزتي لا أجمع على عبدي خوفين، ولا أجمع له أمنين، إذا أمنني في الدنيا أخفته يوم القيامة، وإذا خافني في الدنيا أمنته يوم القيامة)[١١] .

---

(١٠) (رواه البخاري، وانظر: سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٦).

(١١) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٢٦٦٦).

واتە: خوای گەورە دەفەرمووێت: سوێند بە عیززەتی خۆم لەسەر هیچ بەندەیەکم دوو ترس و دوو دڵنیایی کۆ ناکەمەوە .. ئەگەر لە دونیادا لێم دڵنیا بوو ئەوا لە دوارۆژدا دەیترسێنم .. وە ئەگەر لە دونیادا لێم ترسا ئەوا لە دوارۆژدا دڵنیای دەکەم) بەڵێ .. هەرکەسێ لە دونیادا لێی بترسێ.. جەلالەتی خوای گەورەی بە مەزن زانی .. ئەوا لە رۆژی دواییدا دڵنیا دەبێت.. وە بە گەیشتن بە خوای گەورە دڵخۆش دەبێت .. وە دەبێتە یەکێك لە ئەهلی بەهەشت کە خوای گەورە دەربارەیان دەفەرمووێت:

﴿تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُم مَّا يَشَاؤُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ (٢٢)﴾ [سورة الشورى].

واتە: (لە رۆژی قیامەت و لێپرسینەوەدا) دەبینیت ستەمکاران دەترسن لەوەی کە کردوویانە، لە کاتێکدا سزاکەی کەوتووە بە سەریاندا و لێی دەرباز نابن، هاوکات ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوەو کاروکردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە لە باخچەکانی بەهەشتدا ژیانی کامەرانی دەبەنەسەر، چیان بوێت لە لایەن پەروەردگاریانەوە بۆیان ئامادەیە، ئا ئەوەیە خەڵات و بەخششی گەورەو بێ سنوور).

کەوابوو پەنا بە خوا بگرە و دڵنیابە کە تۆ لەسەر حەق و راستی ناشکرایت .. وە بە زۆری خراپەکاران مەغرور مەبە .. وە بە کەمی دامەزراوان و ئەوانەی رێگای راستیان گرتووتە بەر غەمبار مەبە ..

يا مُـعرِضاً عمّا يُـرادُ بـه وقـد جَدّ المسيرُ فمُنـتَهـاهُ دانـي
جـذلانَ يـضحـكُ آمِنـاً مُـتبـختِراً وكأنّـهُ قـد نـال عَـقـد أمَـانِ
خَلـعَ السّرُورُ عليْـهِ أوْفـى حُـلـةً طَرَدتْ جميعَ الـهَمّ والأحزانِ
يختالُ فـي حُلَـلِ الـمَسَرّةِ نـاسِيـاً ما بعدَها من حُـلـةِ الأكـفـانِ
ما سَعيُـهُ إلا لِـطيـبِ الـعَيـشِ فـي الدّنيَا ولو أفضَى إلى النّيرانِ
قَد باعَ طيبُ العَيشِ في دارِ النعيـمِ بذا الحُطامِ المُضمَحِلّ الفاني

واتە: ئەی ئەو کەسەی پشتی کردووە لەوەی دەیەوێ لە کاتێکدا
رێگای زۆری بڕیوە و کۆتاییەکەی نزیك بووەتەوە
دڵخۆشە و پێدەکەنێ بە بێ ترس و فیزەوە
وا دەزانێ گرێبەست ئاسوودەیی دەست دەوتووە
لە خۆبایی دەبێت لە نێو خشڵی شادیدا و لە بیری چووە
ئەو کاتەی لە پاشان دێت کە لە نێو کفنەکەیدا دادەنرێت
هەوڵ و کۆششی ئەو تەنها بۆ خۆشگوزەرانی دونیا بووە
هەرچەندە لەو پێناوەدا راپێچ بکرایە بەرەو ئاگر
ئەو خۆشگوزەرانی ژیانی نێو بەهەشتی فرۆشت بە
ماڵێکی تێکشکاوی تەفروتونابووی تیاچوو

****

داوا

لەخوا دەکەم

هەمووومان موەفەق

بکات بۆ کاری چـاکە و

وازهێنانی خـــــراپەکاری وە

بمانپارێزێت لە فیتنە ئاشکارکان و

نهێنیێکان ..

اللهم يـــــــا مقلب القلوب ثبت

قلوبنا على طاعتك ..

والحمد لله رب العالمين وصلى الله وسلم على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين.